

สัมมาวิมุตติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ เราจะฟังธรรมนะ วันนี้วันวิสาขบูชา วันนี้วันสำคัญทางศาสนา ศาสนาพุทธเราวันนี้ วันสำคัญมาก วันอื่นนั้นสำคัญเหมือนกัน แต่สำคัญรองๆ กันไป แต่วันวิสาขะ วันสำคัญแล้วเรา ยึดหลัก ในเมื่อมีความสำคัญ เราก็ต้องมีความสำคัญในตัวเรา จิตหนึ่งเห็นใหม่ คุณิทำบุญกุศลกัน ที่ไปเราก็จิตหนึ่ง จิตหนึ่งก็อย่างนั้น จิตของเราปรารถนาอะไร

ถ้าจิตของเราปรารถนาเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพาศปฏิบัติ เหตุที่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ ถ้ายังไม่มีเหตุที่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพาศปฏิบัติปฏิบัตินะ เจ้าลัทธิต่างๆ ก็ ปฏิญาณตนกันทั้งนั้น ว่าเป็นพระอรหันต์ สิ่งที่เป็นพระอรหันต์เป็นมิจฉาใจ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาะ เครื่องมือต้องมีสิ เป็น สัมมาวิมุตติ ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาอะไรเทียบเคียง ในลัทธิต่างๆ ก็ว่าเป็น พระอรหันต์กันทั้งนั้น สิ่งที่เป็นพระอรหันต์แล้วแก้ทุกข์ได้ใหม่ มันไม่มีอะไรเปรียบเทียบเห็น ใหม่ ถ้าไม่มีของจริง จะเอาอะไรไปเปรียบเทียบกับเขา ในเมื่อเขาสั่งสอนกันมาอย่างนั้น แล้วมีความเชื่อกันมาอย่างนั้นนะ

ความเชื่อของเขาเห็นใหม่ ความเชื่อของเขาเป็นมิจฉา เป็นมิจฉานะ แต่ว่าเป็นมิจฉาวิมุตติ บอกว่าวิมุตติๆ แล้วเวลาเราศึกษากันในปัจจุบันนี้ ที่ว่าเราศึกษาว่าเป็นวิมุตติเห็นใหม่ คือความ สงบเย็น สงบเย็นมาจากไหนละ สงบเย็นก็มาจากใจความรู้สึทักของใจใจ ใจทำให้สงบเย็น ใจมีที่ ฟุ้งที่อาศัย เรามีที่ฟุ้งกันนะ เวลาเราเหนื่อยอ่อนมา เราเหนื่อยล้ามา เรามีที่ฟุ้ง มันก็ร่วมเย็นขึ้นมา ฟุ้งหนึ่ง ความร่วมเย็นอย่างนั้นก็เป็นวิมุตตินะ

ความคิดของเรา เพราะอะไร เพราะมันเป็นความคิดแบบตื้นๆ เป็นความคิดตื้นๆ ของเรา ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรมใจ ทั้งๆ ที่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ถ้าคนอย่างนี้ มีความคิดอย่างนี้ เราจะเข้าไม่ถึงธรรม ถ้าเราเข้าไม่ถึงธรรมเห็นใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ทั้งๆ ที่เป็นวันสำคัญของศาสนานะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา เสดยวิมุตติสุข สิ่งที่เสดยวิมุตติสุข มีความสุขมาก วิมุตติสุข มันไม่ใช่สุขของโลกหรือ สิ่งที่เป็นสุขของโลกๆ ความโลกของเขา เขาสมความปรารถนา สุขด้วยอามิสก็มี สุขด้วยเข้าฌานสมาบัติก็มี สิ่งนี้เป็นฌานสมาบัติ สิ่งที่เข้าฌานสมาบัติ มันเว้งว้าง เว้งว้างไปหมดละ แล้วก็มิฤทธิ์มีเดชด้วยนะ ถ้าเขาเข้าฌานสมาบัติ จิตมันจะมีฤทธิ์มีเดชเห็นใหม่

คูตคูอภิญญา ๖ สิ่งที่เป็นอภิญญา ๖ ฤทธิชีไพร เขาก็ระลึกอดีตชาติได้ กภาพเทวิลระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ แล้วก็ไปอยู่บนพรหมเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด เทวดาส่งข่าวขึ้นไปนะ ลงมานะ ลงมาจากพรหม เข้าฌานสมาบัติใจ สิ่งที่เข้าฌานสมาบัติ ระลึกอดีตชาติได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงเกิดกภาพเทวิลเขาก็มีของเขาอยู่แล้ว แต่สิ่งอย่างนี้ เวลามันออกมาแล้ว สิ่งนี้เป็นวิมุตติใหม่ละ

ถ้าเป็นวิมุตติเห็นใหม่ สภาวะของจิต มันมีฤทธิ์มีเดชของเขา มันเป็นอนิจจังใจ มันเสื่อมสภาพได้นะ ถ้าเสื่อมสภาพได้ เวลาพระเจ้าสุทโธทนะ ขออุพุทธลักษณะ ทั้งดีใจทั้งเสียใจนะ ดีใจมาก เพราะอะไร เพราะตัวเองเข้าฌานสมาบัติได้ เหาะเห็นดินฟ้าขึ้นไปอยู่บนพรหมได้ มันยังชำระกิเลสไม่ได้เลย แล้วตัวเองก็แก้ไม่ได้ เพราะไม่ได้สร้างบุญญาธิการมา แล้วศาสดาก็ยังไม่มี ธรรมวินัยก็ยังมี ไม่มีสิ่งใดๆ เลย ที่จะเป็นเครื่องชี้ นำเข้ามาหาใจของเรา

ดีใจมากเลย จะมีโอกาสที่จะมีคนชี้ นำเห็นใหม่ แต่ก็มีทั้งดีใจทั้งเสียใจ เสียใจเพราะอะไร เพราะรู้ทั้งรู้นะ รู้ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ จุอุปปาตญาณเกิดได้ ๔๐ ชาติ แล้วยังรู้อาระด้วย ว่าตัวเองต้องหมดชีวิตก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ใจ เสียใจร้องไห้ ร้องไห้เลยนะว่าหมดโอกาสเห็นใหม่ กภาพเทวิล สิ่งนี้มีฉาทั้งนั้น

ถ้าเป็นในปัจจุบัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว ถึงพุทธกาล การประพฤติปฏิบัติธรรมและวินัยก็มีอยู่แล้ว แต่ไม่เปรียบเทียบละ ถ้าไม่เปรียบเทียบ ให้กิเลสมันมีอำนาจมากเกินไป กิเลสนะมีอำนาจในหัวใจเรามากเกินไป แล้วมันก็ตีความไป คาคหมายไป มัน

เป็นมิจฉาวิมุตติ มันเป็นมิจฉา แล้วถ้ามีกิเลสอยู่ด้วยเห็นใหม่ กิเลสนะ วิมุตติโดยกิเลส กิเลสมัน ยิ่งสร้างภาพใหญ่เลย

ถ้าวิมุตติเป็นกิเลสนะ ถ้ากิเลสพาวิมุตติไป มันจะนอนจมอยู่ในกิเลส มันจะไม่มีโอกาสได้แก้ไขเลย คือเราจะไม่กระทำอีกแล้ว เพราะว่าสิ่งนี้เป็นวิมุตติ ดูกิเลสมันร้ายกาจขนาดไหน เรายังมีชีวิตอยู่ ภาพเทวิลร้องไห้ นะ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีคนชี้หน้า แต่พระไตรปิฎกยืนยันอยู่ โต้แย้ง นะ

เราจะใช้วิธีการอะไรของเรา เราจะใช้ความสามารถของเราขนาดไหน ที่จะเข้าไปรื้อค้นกิเลสของเรา รื้อค้นกิเลสนะ ถ้าจิตมันไม่สงบขึ้นมา มันจะไม่เห็นสิ่งต่างๆ เลย มันเป็นเรื่องของความคิด เป็นเรื่องของความโลภๆ ทั้งนั้น โลกมันมีความคิดอย่างนี้ โลกมันมีความเห็นอย่างนี้ โลกนะโลกเห็นใหม่ ถ้าเราฝันโลกละ เราจะมีความคิดต่างจากโลก เราไม่กล้าทำนะ

คูสิในปัจจุบัน ถ้าพูดถึงกรรม พูดถึงนรกสวรรค์ ไม่กล้าพูดกัน พูดไม่ได้นะ เขาจะดูถูกเอา เขาจะว่าเป็นคนครีคนล้ำสมัยไง คนทันสมัยต่างหาก ทันสมัยไง ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันกับหัวใจของเรา เพราะเราว่าเราไม่กล้าฝันสังคมเลย เราไม่กล้าฝันกระแสของสังคมเลย ธรรมะเป็นการสวนกระแสเข้าไปนะ

เราไปตามกระแสของโลก โลกก็เป็นไป สภาวะแบบนั้น เราเป็นคนทันสมัย เราก็ไปกับโลกเขา เราจะไม่กล้าพูดสิ่งที่เราเชื่อในหัวใจของเรานะ ไม่กล้าพูด แล้วถ้าประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาละ ถ้าจิตมันสัมผัสขึ้นมา ยิ่งไม่กล้าบอกใครเลย ถ้าเกิดนิมิตขึ้นมาเห็นต่างๆ ขึ้นมา ไม่กล้าบอกใครนะ พูดออกไปแล้วมันจะเสียเกียรติ เสียความทันสมัยของตัวเอง

ถ้าปฏิบัติกันไปแล้วก็ต้องเป็นแบบที่อาจารย์แต่ละแนวทางวางไว้ ว่าจะเป็นอย่างนี้ จะเป็นอย่างไร ถ้าผิดจากแนวทางนั้นจะเป็นความผิดไป ทั้งๆ ที่ความจริง อาหารมันมีหลายหลากนะ จิตนิสัยมันมีหลายหลากนะ ความหลายหลากอันนั้น มันต้องทำตามแต่จิตนิสัยของตัวเอง คนเรามันมีความรู้สึกอย่างไร มีความเกลียดความชอบอย่างไร มันก็ต้องทำจากต้นข้าวอันนั้น จากความรู้สึกอันนั้น เพราะกิเลสมันอยู่ที่นั่น กิเลสมันอยู่ที่ใจนะ

เวลาคนตายไปแล้ว คูสิ ซากศพเขาเอาไปเผาซะ มันร้องไห้ใหม่ มันมีความเดือดร้อนอะไรบ้าง มันไม่ได้เดือดร้อนอะไรเลยนะ มันมีแต่จะพุดอง จะเนาเปื่อยตลอดไป แต่เรายังมีลม

หายใจอยู่ เรายังมีความรู้สึกอยู่ ถ้ามีความรู้สึกของเราอยู่ สิ่งนี้มันตัดแปลงได้ ถ้าสิ่งนี้มันตัดแปลงได้ มันแก้ไขได้ สิ่งที่ยังแก้ไขได้ มันเป็นที่เป็นการประชุมกันของธาตุ ความประชุมของธาตุนะ ความประชุมของธาตุ เรื่องของกรรมนะ

เรื่องของการเกิดเป็นเรื่องของความมหัศจรรย์มาก สิ่งที่เกิดขึ้นะ ศิกษาติ เวลาจิตปฏิสนธิเข้าไปในไข่ของมารดา ไข่อยู่ในครรภ์มันเจริญงอกงามขึ้นมาขนาดไหน แล้วถ้าเป็นธาตุ ๔ เป็นเพราะว่าวิปัสสนาญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นสัมมาวิมุตติ ถ้าสัมมาวิมุตติ เห็นสภาวะไร เวลาสภาวะธรรมเกิดขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา แล้ววิปัสสนาไป วิปัสสนากาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งที่ยังแปรสภาพอย่างไร

สิ่งที่ยังแปรสภาพเห็นใหม่ ร่างกาย ถ้ามันมีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ เวลาจิตนี้วิปัสสนาไป มันจะปล่อยอย่างไร ร่างกายมันจะพอง มันจะเปื่อยเน่าไปอย่างไร เปื่อยเน่าทั้งๆ ที่นั่งอยู่เนี่ยนะ เปื่อยเน่าทั้งๆ ที่ร่างกายเป็นปกติ เลือดลมเป็นปกติเลย ร่างกายเป็นปกติ แต่สภาวะธรรมมันเกิดจากใจ ใจมันไปเห็นใจ ใจเห็นสภาวะธรรมอย่างนั้น ใจวิปัสสนาอย่างนั้น มันจะแปรสภาพอยู่อย่างนั้น มันแปรสภาพไป มันไปถอนอุปาทาน ถอนความยึดมั่นถือมั่นของใจ

ถ้ามันถอนอุปาทาน ถอนความยึดมั่นของใจเห็นใหม่ สภาวะธรรมมันเป็นอย่างนี้ แต่เวลาเราพูดกัน เราพูดกันโดยมิจฉาวิมุตติใจ เราพูดกันแบบโลกๆ เราพูดกันแบบวิทยาศาสตร์ ร่างกายนี้เป็นสภาพแบบนี้ เวลาตายไปแล้ว คนเราเกิดมาแล้วก็ต้องตาย พอตายไปแล้วนะ มันต้องแปรสภาพอย่างนั้น มันต้องเน่าแล้วเปื่อยไป ใอันี่มันเป็นวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์มันเป็นเรื่องของสัจจะความจริงของโลกใช้ใหม่ มันก็เห็นๆ กันอยู่ เห็นๆ ว่าเวลาคนตายไปแล้ว เก็บไว้มันก็ต้องเน่า ต้องเปื่อย ต้องเผา ต้องฝังไป นี่มันเป็นเรื่องของโลก แล้วเราก็เอาอย่างนี้มาใช้เป็นความคิดกัน มันเป็นมิจฉาไปหมดเลย มันไม่เป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริง ธาตุ ๔ ปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา แล้วเจริญงอกงามออกมาเห็นใหม่ แล้วกินอาหาร อาหารก็อะไร อาหารก็ธาตุ ๔ นี้แหละ อาหารเข้าไปนะ เราบอกธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ประกอบขึ้นมาแล้วเป็นมนุษย์ นี่คือสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สังขารของผู้รู้จริง รู้จักจิตนั้น ถ้าจิตเห็นสภาวะหยาบ เห็นตามความเป็นจริงเห็นใหม่ มันถอนอุปาทานจากใจดวงนั้นไง ถ้าใจดวงนั้นมันถอนอุปาทาน เราถึงบอกธาตุ ๔ และขันธ ๕

ธรรมอย่างนี้ออกมาจากพระโอรสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกมาจากสัมมาวิมุตติ สัมมาวิมุตติคือความเห็นจริง เห็นจริงโดยสัจจะความจริงจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นเห็นสัจจะความจริงเห็นใหม่ คุณิ คุณเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพวกนางสนมกำนัลออกมาฟ้องว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเริ่มตั้งแต่ว่า เป็นผลไม้ที่แก่ ที่ควรจะสุกหลุดจากขั้ว

เวลาพวกนางฟ้องร่ำรายน้อยๆ เจ้าชายสิทธัตถะ พอดีพักผ่อนอยู่ แต่เวลาเขา ฟ้องร้องจนถึงที่สุดแล้ว เขาพักผ่อน เขานอนของเขา เจ้าชายสิทธัตถะตื่นจากบรรทมขึ้นมา มองไปนะ เห็นแต่ซากศพ เห็นคนเป็นซากศพ แล้วเวลาเราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยในพระไตรปิฎก แล้วเราก็มั่นจะเป็นไปได้ได้อย่างไร

สิ่งนี้เขียนมา เราเอากิเลสไปตีค่านะ เราไม่คิดถึงผู้ที่มีบุญญาธิการ ไม่ได้คิดถึงจิตที่มันสงบได้ ไม่คิดถึงความเป็นไปของจิต ที่ว่ามันสงบเข้ามาแล้วมันจะเห็นสภาวะที่ร่างกายเป็นนุสสุกะได้ เห็นเป็นสิ่งต่างๆ สิ่ง que เห็นอย่างนี้ ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ได้บอกบวชออกแสวงหาเลย แต่เพราะบุญพาให้เห็นอย่างนั้น มันไปเดือนชั่วหัวใจ ถ้าเดือนชั่วหัวใจ ทั้งๆ ที่มันเป็นไป

คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว วางธรรมไว้ได้อีก ๕ พันปี เวลาผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติ เห็นสัจจะความจริงอย่างนั้น มันเป็นสภาวะธรรม ถ้าสัมมาปฏิบัติมันจะเห็นสัจจะความเป็นจริง ถ้าเป็นความจริง ความจริงเกิดจากใจของเรา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สัมมาวิมุตติ สัมมาปฏิบัติ

ถ้ามันเป็นมิจฉาวิมุตติ มิจฉานะ มิจฉาเพราะมันกดไว้ มันห็นทับหญ้าไว้ มันกดไว้ในหัวใจใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สงบเย็น มีความร่มเย็นเป็นสุข มันจะสุขไปไหน สุขฉานโลกีย์ เขายังดีกว่านี้อีก ฉานโลกีย์ของเขา เขายังมีอำนาจวาสนาของเขา เขายังเหาะเหินเดินฟ้าได้ เขายังรู้ว่าวาระต่างๆ กำหนดจิตนี้มันรู้ได้ รู้ได้ด้วยอำนาจของจิต

สิ่งที่เขารู้ได้ขนาดนั้น อย่างนี้มันยังติด เห็นใหม่ ถ้าเราศึกษามา แล้วเรายังไม่ได้เข้าใจสิ่งต่างๆ เลย แล้วเราไปกดไว้ เราไปทำหัวใจของเราให้เป็นสภาวะแบบนั้น เพราะมีตัวอย่าง เพราะมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมีสัมมาวิมุตติอยู่เป็นตัวอย่าง มันก็เกิดสังขรรูปปฏิรูปขึ้นมา สิ่ง que ปฏิรูปขึ้นมา เกิดจากหัวใจของเรา กิเลสของเราทั้งนั้น

ถ้ากิเลสของเราทำลายเรา ทำลายโอกาสของเรา ทำลายการประพฤติปฏิบัติ ของเรา ถ้าเราบอกว่าเราถึงเป้าหมายแล้ว เหมือนกับเราตั้งเป้าไว้ ถ้าถึงเป้าแล้ว เราจะทำอีกไหม เราก็ไม่ทำอีก กิเลสมันร้ายอย่างนี้ มันทำให้เราไม่ตื่นตัว ไม่ตรวจสอบ ไม่มีความจงใจ ไม่ตั้งปัญหาถามใจเราเลย ถ้าตั้งปัญหาถามใจเรา สิ่งที่เราเห็นมันคืออะไร? สิ่งสัมผัสมันคืออะไร? มันเป็นความจริงไหม? มันมีความลึกลับสงสัยนะ

ถ้ามันไม่รู้จริง มันมีความลึกลับสงสัย เพราะอะไร เพราะมันเป็นดั่งคอปทาน มันเป็นความเห็นชั่วคราว มันเป็นของชั่วคราว คุณติ เราปราบหญาคา เรากดไว้เราเหยียบไว้ มันก็เกิดอีก เพราะเราไม่ได้ขุดรากถอนโคนมัน ถ้าเราขุดรากถอนโคนหญา หญา มันจะไม่เกิดอีกนะ แต่ถ้าเราไม่ขุดรากถอนโคน มันมีรากอยู่ในดิน มันโคนน้ำรดลงไป รากมันก็จะงอกขึ้นมาอีก

จิตก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ เวลามันปล่อยวางขนาดไหน มันเป็นไปได้ทั้งนั้น คนเรามีสุขมีทุกข์ในหัวใจ ความสุขความทุกข์ในหัวใจมันเกิดขึ้นมาเป็นครั้งเป็นคราว สิ่งที่มีสุขมันทุกข์เกิดมาจากหัวใจเรานี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ มันก็เกิดมาจากความจริง มันเป็นความจริงอันหนึ่ง ความคิดนี้มันเป็นความจริงอันหนึ่งเห็นไหม

ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เวลาพูดถึงธาตุ ๔ เห็นไหม ธาตุ ๔ คือร่างกาย คือความประชุมกันของธาตุ ๔ มันไปขมุนวมรวมกัน คุณติ จากไข่ใบเล็กๆ แล้วมาเป็นมนุษย์นั่งอยู่นี้ มันรวมมาจากไหน มันรวมมาจากกรรมติ กรรมมันเข้าไปปฏิสนธิในปฏิสนธิแล้วมันสร้างสมขึ้นมา สะสมขึ้นมาเป็นเซลล์ เป็นต่างๆ ขึ้นมา แปรสภาพออกมาเป็นแขน เป็นขาออกมา เป็นกตละ เป็นต่างๆ ออกมา เกิดในครรภ์ของมารดา

สืบท่อระหว่างกรรม สืบท่อระหว่างพ่อแม่กับลูก มีกรรมร่วมกันมา มีต่างๆ เกิดขึ้นมา เป็นสาขานุญสาขกรรมสืบท่อมา ออกมากินอาหาร พอกินอาหารปุ๊บก็ร่างกายเจริญเติบโต สร้างขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมันยังมีหัวใจอยู่ มีไออุ่น ไออุ่นนี้รักษาร่างกายมา ร่างกายเจริญเติบโต เจริญเติบโตมาด้วยบุญหรือบาปละ ถ้าด้วยบุญกุศลนะ มันจะสร้างให้เรา

ชีวิตนะ ชีวิตจริงๆ นี่ทุกข์ยาก ทุกข์ยากทั้งหมดล่ะ แต่กิเลสมันบังไว้ไง

“สบายดีไหม?” “สบายดีครับ สบายดีครับ”

สบายๆ สิ่งที่ว่าสบายนี้มันเปลือกๆ ทั้งนั้นนะ เราไม่เข้าใจ คุณิ เวลาเราเจอกัน เราทักทายกันว่าสบายดีไหม ในทุกดวงใจว่าแหวนะ ผู้ที่เห็นธรรมส์จะความจริง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหมสัมมาวิมุตตินี้เห็นส์จะความจริงเลย “ในสโมสรสันนิบาต ทุกดวงใจว่าแหวนะ” จะรื่นเรียงขนาดไหน ทุกดวงใจว่าแหวนะ

สิ่งที่เราจะอยู่กับโลกเขา มันเป็นมหรสพ เป็นอบายมุข สิ่งที่เป็นอบายมุข มันเป็นอบาย แล้วมันเป็นสิ่งสกปรก เรื่องอบายมุขทำให้เราเน้นช้ำอยู่ในโลกทั้งนั้น ถึงให้ถือศีลไป พอกันเรามีศีลขึ้นมา เราจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ถ้าไปยุ่งเกี่ยว ทางโลกเขามองผู้ที่ถือศีล ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติว่าชีวิตจิตชีวิต

น้ำนะ น้ำสะอาดบริสุทธิ์ มันจะให้ประโยชน์กับร่างกายของเรา คุณิ คุณิ น้ำสกปรก น้ำที่มีเชื้อโรค เห็นไหม ถ้าเราไปดื่มกิน ก็เอาแต่เชื้อโรคเข้ามา แล้วชีวิตในโลกก็เป็นอย่างนั้น การดำรงชีวิตอยู่ในอบายมุข อยู่ในสิ่งต่างๆ ที่เป็นอย่างนั้น แล้วเราถือศีล มีศีลมีธรรมของเรา ถ้ารักษาศีลธรรมของเราขึ้นมา นี่คือสัมมาปฏิบัติใจ

“มิฉฉา” ทำอะไรก็แล้วแต่ความพอใจของตัวเอง ทำอะไรก็พอใจกิเลส ถ้ากิเลสมันพอใจสิ่งนั้นถูกหมด แต่ถ้าอะไรไปขัดแย้งกับกิเลส ขัดแย้งกับความรู้สึกของเรา “สิ่งนี้เป็นความผิด ปฏิบัติในทางที่ผิด” ต้องทำตามความพอใจของกิเลส ต้องทำตามประสาที่กิเลสว่าพอใจ ทำอย่างนั้นมันยิ่งพอใจกิเลส กิเลสมันก็ยิ่งพอใจตัว มันก็ยิ่งมีอำนาจในหัวใจของเรา ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัย อย่าไปตื่นว่าเขาจะพาออกนอกกลุ่มนอกลทาง กิเลสมันชอบอย่างนั้นนะ กิเลสมันชอบที่ให้เขามาต่อ ให้เขาเอาสิ่งใด เอาเหยื่อมาต่อใจ โมงะบุรุษตายเพราะลาภ ตายเพราะเหยื่อต่อ สิ่งที่เราดำรงชีวิต เราใช้อยู่ ถ้าธรรมพาทำนะ มันจะเป็นความดีงาม ความถูกต้อง มันจะลำบากลำบากขนาดไหน ลำบากแน่นอน

คุณิ เวลานั่งขึ้นมาใหม่ทุกขัใหม่ เพราะอะไรล่ะ เพราะเราเห็นว่าเราจะค้นคว้ามา เขาทำงานกัน เขาแสวงหาทางโลก ถ้าทำยาก ของมีน้อย จะมีราคาแพง นี่ก็เหมือนกันงานของโลกๆ คุณิ คุณิ อย่างเราอยู่ทางโลก เรายังมีคนช่วยเหลือได้ เราจะมีคนช่วยเหลือ เราจะมีคนเจือจานเรา เราจะมีคนหนุน ทุกคนจะมาช่วยเหลือเจือจานให้เราเบาแรงได้ทั้งนั้น ช่วยกันออกแรง ช่วยกันลงแขกต่างๆ มันก็เสร็จ งานก็เสร็จทั้งนั้น

แต่เวลาหัวใจละ แบ่งปันกันได้ไหมละ สิ่ง que แบ่งปันไม่ได้ สิ่ง que ทำขึ้นมาเนี่ย มันมีแต่บารมี
 ธรรมงั ถ้าเรามีบารมี เรามีการสะสมขึ้นมา พุคสิ่งใดเขาจะเชื่อเขาจะฟังนะ คนมีคุณธรรม คนที่
 มีสัจจะความจริง เห็นใหม่ พุคสิ่งใด คำไหนคำนั้น คนเขาจะฟัง แต่เราพูดโถง เราพูดจะเอาไร
 เอาเปรียบเขา เราพูดเพื่อผลประโยชน์ของเรา มันก็ได้ ได้ตอนใหม่ ๆ ที่นั่นละ แต่พอนานไปเขา
 รู้ทันงั ไม่มีใครเขาสนใจหรอก สิ่งนี้มันเป็นเรื่องโลก แล้วเราจะเริ่มเรื่องนามธรรม เรื่องความ
 จริงของเรา

เวลาเราประพฤติปฏิบัติ มันเป็นเรื่องส่วนตัว เพราะกิเลสมันเกิดที่ใจเรา ถ้ากิเลสมันเกิดที่
 ใจเรา เราต้องตั้งสติ เวลานั่งสมาธิภาวนา นั่งสมาธิเพื่ออะไร เพื่อหา งั หาใจของเรา ถ้าค้นคว้าใจ
 ของเราเจอนะ ค้นคว้าใจของเราเจอ เจอตรงไหน พุทโธ พุทโธ นี่ก็คืออาการของใจทั้งหมด ปัญญา
 อบรมสมาธิก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดออกไปทั้งหมด

ตรีกในธรรม เห็นใหม่ เวลาพระโมคคัลลานะ กำลังพิจารณาอยู่ แล้ววงงเหงาหวานอน
 แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้เอาน้ำลูบหน้า ให้ตรีกในธรรม ถ้าสุดท้ายแล้ว ข้อ
 ที่ ๕ ถ้าไม่ไหวให้พักผ่อน เพราะธรรมชาติของร่างกาย ธรรมชาติของสรรพสิ่ง มันถึงเวลามัน
 ต้องมีการผ่อนคลาย มีการพัก ถ้าเราดึงเกินไปนัก มันก็ทำให้เราไม่ถึงที่สุดของเราได้

แต่ถ้าเราจะพักอย่างเดียวมันก็ไม่ได้ สิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นในหัวใจของเรา เราจะ
 กำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เวลาจิตมันสงบเข้ามาเนะ มันได้สัมผัสนะ ถ้าจิตมันสงบ
 เข้ามา เห็นใหม่ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ นี้มันเป็นความมหัศจรรย์อยู่แล้ว ธาตุ ๔ คือเรื่องของ
 ร่างกาย เรื่องของร่างกายเจริญเติบโตมา เพราะอะไร เพราะบุญ บุญพาให้เกิดเป็นมนุษย์

สิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์ คุณสิ ทำไมเจ้าชายสิทธัตถะต้องมาเกิดเป็นมนุษย์ เวลาตรัสรู้ขึ้นมาใน
 วันนี เสวยวิมุตติสุข ใครเสวยวิมุตติสุข เวลาออกมาจากวิมุตติสุข เทวดามาถวายบาตร ทุกคน
 อยากรู้บุญ ทุกคนอยากรู้ความร่มเย็นเป็นสุข

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาจะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์นะ จิตดวงนี้ปรารถนาเป็น
 พุทธภูมิ มันเสียสละมามหาศาลเลย เสียสละสร้างสมบุญญาธิการมามาก มากจริง ๆ ถ้าไม่มาก
 จะไม่มีบุญญาธิการอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะกำหนดรู้ได้หมด รู้ว่าเราควรทำอย่างไร รู้ว่าจิตดวง
 นี้เคยพบเคยสร้าง มันมองทะลุข้ามได้หมด

คูลี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพนิวาसानุสติญาณ มันเป็นเรื่องอดีตชาตินะ อดีตที่จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา มันเป็นอดีต แต่ยังไม่บรรลुเป็นพระอรหันต์ แต่ถ้าบรรลुเป็นพระอรหันต์ อดีตส่วนอดีต อดีตก็รู้ แล้วยังรู้อดีตของจิตต่างๆ อีกเห็นไหม เพราะอะไร เพราะขณะที่เป็นบุพเพนิวาसानุสติญาณ กิเลสยังมีอยู่ อวิชชายังมีอยู่ แต่เพราะมีบุญญาธิการย้อนกลับ ดึงกลับมาว่าเป็นการย้อนอดีตชาติไปไม่มีที่สิ้นสุด นี่เป็นอดีต

อนาคต จิตนี้เวลาถ้ามันไม่ได้กำจัดกิเลสในปัจจุบันธรรม เวลาเกิดตาย เห็นใหม่ ถ้าตายไป จตุปปาตญาณ มันยังไปเกิดอีก แต่ถ้าอาสวัภยญาณ ชำระอวิชชา

อวิชชาคืออะไร อวิชชาคือความรู้อดีต รู้อนาคต แต่ไม่รู้ตัวเอง

เพราะตัวเองคือพลังงานที่ส่งออก เห็นใหม่ ที่ว่ามานโลภีย์ ที่ว่าฤทธิชีไพรเขาเหาะเหินเดินฟ้ากัน มันก็เกิดจากตัวจิต ตัววิชชานี้แหละ ตัววิชชามันสงบตัวลง แล้วมันมีพลังงานเข้าสมบัติ ปฐมฉาน ทุตยฉาน ตตยฉาน อากาसानัญญาตนะ เข้าๆ ออกๆ มันเพิ่มพลังงาน พลังของจิตนี้มีกำลังมาก น้อมไปให้เป็นไป ราพึงว่าจะต้องการรับรู้สิ่งใด ถ้ามีอำนาจวาสนา รู้ได้หมดเลย แล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ

เห็นใหม่ เวลาวิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพนิวาसानุสติญาณ จตุปปาตญาณ รู้มา อวิชชาบังอยู่ แต่ขณะที่ย้อนกลับเข้ามาตรัสรู้มาในวันนี้ วันวิสาขบูชา เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เกิดเป็นพระอรหันต์ เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวัภยญาณทำลายอวิชชาตรงนี้หมดออกไป

อวิชชา คือ ความรู้สึกอยู่ แต่ไม่รู้ตัวเอง รู้แต่ยังมีสิ่งที่ปิด

“จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เศร้าหมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้น”

ส่องใส ส่องใส นี่ละรู้อดีตอนาคต มันก็ยังมีอวิชชาบังอยู่ อาสวัภยญาณ เวลาทำลายกิเลสออกไปจากใจ จิตนี้เป็นสัมมาวิมุตติ พอสัมมาวิมุตติ จิตของตัวเองก็เข้าใจ เห็นหมดว่าจิตมันจะเป็นสภาวะแบบใด แล้วจิตของสรรพสัตว์ควรจะทำอย่างไร จิตดวงนี้จรตนิสัยนี้ ควรจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร รอนะ เวลาไปโปรดสัตว์ ต้องรอ เวลาเทศน์ก็ต้องเริ่มจากปูพื้นฐานขึ้น

มานะ ตั้งแต่ทานขึ้นมา อนุปปพพิกธา ให้อ่อนจิตเข้ามา ให้จิตนี้ควรแก่การงาน ถ้าจิตแข็งกระด้าง ณะ เวลาโกรธ จิตนี้มันมีน้ำหนักมาก เวลาเราโกรธเราเศร้าหมองอะไรต่างๆ จิตนี้มันจะทำงาน ไม่ได้เลย แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา เหมือนเลย เหมือนกับวัตถุเลย วัตถุที่งอบิดเบี้ยว จะทำประโยชน์ไม่ได้ ไม้ที่ไม่มีประโยชน์เลย ไม้ที่คคๆ งงๆ เขาใช้ทำประโยชน์อะไรไม่ได้ ถ้าเป็น ไม้เนื้อดี ไม้ตรง เห็นไหม เขาเลื่อย เขาตากแล้ว จะเอามาสร้างบ้านสร้างเรือน

ความสงบของใจ เนี่ยรอนะ เทศนาว่าการรื้อสัตว์ขนสัตว์ ตั้งแต่ระดับพื้นๆ ขึ้นมา ให้จิต ควรแก่การงาน เหมือนกับเราปั้นหม้อปั้นไห ต้องนวดดินให้ดีแล้วปั้นให้ได้ จิตก็เหมือนกัน เพราะจิตคือตัวตายตัวเกิด จิตนี้คือตัวหมุนเวียน เพราะอวิชชา ความไม่รู้ในตัวเอง เพราะความ ไม่รู้ในตัวเอง แล้วเวลากาวนาไป เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป มั่นวาง มั่นปล่อยวาง เห็นไหม นี่ละมิจฉาวิมุตติ อยู่อย่างนี้ คิดอย่างนี้

ถ้าคิดอย่างนี้ละ คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ มารื้อสัตว์ขนสัตว์ วางไว้ เป็นประโยชน์กับโลก ประโยชน์กับศาสนา ประโยชน์กับภิกษุทั้งหมด เวลาบัญญัติธรรมและ วินัยแต่ละข้อ เพื่อข่มคนที่เกียก ข่มให้สังคมสงฆ์มีความร่มเย็นเป็นสุข เพื่อประโยชน์แก่คนที่ เชื่อถือคนที่ศรัทธา ให้มั่นคง คนที่ไม่เชื่อถือคนที่ไม่ศรัทธา ก็ให้มาศรัทธาในศาสนา

ถ้าเป็นมิจฉาวิมุตติ คุณิ คุณพระเทวทัตติ พระเทวทัตนี้บวชในศาสนานะ แล้ว ปรรณนาจะ ปกครองสงฆ์ เวลาจะมาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอพร ๕ อย่าง ไม่ให้ฉันเนื้อสัตว์ ให้อยู่โคนไม้ตลอดไป ไม่ให้รับภินิมิตต์ สิ่งต่างๆ นี่มีพระบวชใหม่เชื่อพระเทวทัต ไปกับพระ เทวทัตมหาศาลเลย ว่าพระเทวทัตนี้ดีกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก ถือเคร่งกว่า ถ่าถือ เคร่งกว่าก็หมายถึงว่ามีอาวุธดีกว่า สิ่งที่กำลังดีกว่าจะเข้าไปทำลายกิเลสได้ดีกว่า ทั้งๆ ที่ไม่ใช่เลย เพราะมันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

สัมมาวิมุตติเป็นมัจฉิมาปฏิปทา สิ่งที่ว่างฐุดงควัตรไว้ เห็นไหม มันอยู่ที่จริตนิสัย คนที่ จริตนิสัยชอบอดอาหาร ฐุดงควัตร ตั้งแต่บิณฑบาตเป็นวัตร ฉันอาหารภาชนะเดียวเป็นวัตร สิ่ง ต่างๆ เป็นวัตร ถึงเนสัชชิกเลย ถือกำหนดไม่นอนเป็นคราวๆ ไป เห็นไหม สิ่งนี้อยู่ที่กระบวนการ ของจิต คนที่ฟุ้งซ่านมาก คนที่ต้องการมากต่างๆ ก็ต้องผ่อนมัน ต้องผ่อนกำลังของกิเลส

ถ้าเราฝืนเราผ่อนตามกิเลสเรา สิ่งนี้เป็นโอกาสของเรา จะเข้าไปต่อสู้กับทัญญูมานะของเราเอง แต่ถ้าถือแบบว่าขอพร ๕ อย่าง ต้องไม่ฉันเนื้อสัตว์เลย ไม่ทำอะไรๆ เลย เพราะคนไม่เข้าใจ

เพราะอวิชา เพราะตาบอด เพราะอยู่ในพระไตรปิฎกนะ มีสัตว์มากมาย ความรู้สึกของสัตว์มีนะ สัตว์พวกควายเวลาจะตายนะ เศร้ามาก

เพราะชีวิตเรานี้เรารู้จักหมดละ ชีวิตของเรา ทุกข์ๆ ยากๆ มา เราจะรู้ มีความสุขขนาดไหน เรารู้ ตั้งแต่เด็กขึ้นมา เรามีประสบการณ์อะไรแล้วมันจะฝังใจมากเลย สัตว์ก็เหมือนกัน ตั้งแต่ มันเกิด ตั้งแต่มันรู้ภาวะของมัน มันจะโดนเจ้าของมันข่มเหงรังแกขนาดไหน มันรู้ของมันหมดนะ แล้วเวลามันจะตาย มาเข้านิมิตพระนะว่า “เกิดมาเป็นสัตว์ทุกข์ยากมาก ทำอะไรไม่มีอิสระเลย ห่วงคอยแต่เจ้าของเขาจะตีเขาจะตี พยายามจะประจบสอพลอ เพื่อให้เจ้าของเขารักเขาใคร่สุดท้ายแล้วเขาก็ต้องฆ่าตาย เพราะอะไร เพราะเขาจะเอาเนื้อสัตว์ของเขาไปเป็นประโยชน์ของเขา เกิดมาเป็นสัตว์มันทุกข์อย่างนี้ เกิดมาเป็นมนุษย์ทุกข์ๆ ยากๆ เขาก็ไม่ทำลายกัน ขอให้ได้นั้นเนื้อของควายตัวนี้บ้าง เพื่อเป็นบุญกุศลให้ได้เกิดเป็นมนุษย์” เห็นไหม ความปรารถนาของเขาก็มี โอกาสของเขาก็มี

แต่นี้อยู่กับโลก อยู่กับสังคมของโลกเขาไป โลกมันเป็นสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าเราฉันทเนื้อสัตว์แล้ว เราฉันทสิ่งต่างๆ ที่มันเป็นอาหารหนักแล้วเราทานไม่ดี มันมีนะ อาหารอย่างเบา อาหารอย่างกลาง อาหารอย่างหนัก อาหารอย่างเบาที่พวกพืชผัก อาหารอย่างกลางก็คือผสมกัน อาหารอย่างหนักก็เนื้อสัตว์ล้วนๆ เนื้อ ๓ อย่าง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้วว่า ถ้าเราไม่รู้ไม่เห็น คือเราไม่ได้ปรารถนา เราไม่ได้ตั้งใจ มันเป็นความปรารถนา ความเจตนาของเขา เขาอยากทำบุญของเขา เพราะเขามีเฉพาะเนื้อของเขา เขามีเฉพาะสิ่งนี้ที่เขาจะได้สร้างบุญกุศลของเขา แล้วเราไปตัดเอาโอกาสของเขา แต่ถ้าเราฉันทแล้วเราไม่เป็นประโยชน์ เรารับแล้วเราไม่ฉันทก็ได้

สังคมมันจะเป็นไป ถ้าเป็นสัมมาปฏิบัติมันจะเป็นมัชฌิมา มันสมควร สถานที่ กาลเทศะ ความเป็นกาลเทศะมันสมควรหรือไม่สมควร นี่เป็นเรื่องของโลกๆ เลย ถ้าเป็น สัมมาวิมุติ เรื่องของอย่างนี้มันเป็นเรื่องของโลก เรื่องของภายนอก แล้วเรื่องของภายในนะ มันยังมีการหลอกลวง อิกมหาศาลเลย สิ่งที่หลอกลวงนอกนี้มันเรื่องของสังคมนะ มันเรื่องของวิญญูณะนะ

สิ่งที่กิเลสหลอกเรานี้ต่างหากสำคัญกว่า สิ่งทีกิเลสมันหลอกเรา เวลาเรานั่งประพฤติปฏิบัติกันว่าสิ่งนี้จะเป็นธรรม ไอ้สิ่งที่มันหลอกเราจากภายใน มันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหลอกอยู่ที่นี่ สิ่งที่ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรม มันเป็นธรรมมาจากไหน กิเลส

มันสร้างให้เป็นธรรมใช่ไหม กิเลสบอกสิ่งนี้เป็นธรรม ความว่างนี้เป็นธรรม ความสงบนี้เป็นธรรม ความสงบอย่างนี้หรือ ความสงบอย่างนี้ เห็นไหม จิตมันพุ่งชันไปถึงที่สุดแล้ว

คูสิ เวลาเราประพาศปฏิบัติกัน พวกคฤหัสถ์ที่ปฏิบัติ เวลาประพาศปฏิบัติ “ผมเบื่อมาก ผมเบื่อโลกมาก ผมอยากจะออกปฏิบัติ” เห็นไหม บวชเป็นพระเป็นเจ้า อยู่ไม่กี่วันก็สึกหมด มันเบื่อแบบคนขี้เหล้าใจ กินเมาแเอ้เลย “ไม่กินอีกแล้ว” เดียวก็ต้องการอีก

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่อยู่ในหัวใจของเรา เป็นอย่างนั้นจริงๆ เวลามันพุ่งชันขึ้นมา มันทุกข์ขึ้นมา แล้วมีสติสัมปชัญญะควบคุมหน่อย ก็บอกว่า “อย่างนี้เป็นธรรม เป็นธรรม”

มันธรรมของคนขี้เมา มันเมา เมาอารมณ์ แล้วก็บอกว่า สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม มันก็เป็นมิจฉา มิจฉาวิมุตติ แล้วเดี๋ยวมันก็กลิ้งอยู่ในหัวใจนั่นล่ะ แล้วก็ปิดกันไว้ หลบกันไว้ ว่าสิ่งนี้ไม่เปิดเผยออกมา แต่ถ้ามันเป็นความสงบของใจ มีสติขึ้นมา มีความสงบนะแล้วมีอำนาจวาสนาหนึ่ง..มีอำนาจวาสนา สอง..มีครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ดีจะสอนกลับมาที่ใจ แต่ครูบาอาจารย์ที่ไม่เข้าใจจะสอนออกไปข้างนอก ส่งออกหมดเลย เอาวิชาการมาเปิดกางกัน แล้วต้องทำสถานะตามวิชาการอันนั้น

ทางวิชาการนี้มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก มันเป็นแผนที่เครื่องดำเนินที่ชี้กลับมาในหัวใจใช่ไหม เรากางแผนที่กันเราเดินทางกันนะ เราไปเดินบนแผนที่นั้นใหม่ เราเดินบนถนนใจใหม่ เรากางแผนที่ว่าเข้าตรอกชอกชอยอย่างไร แล้วเราไปตามแผนที่นั้น นี่ก็เหมือนกันสิ่งที่ประพาศปฏิบัติขึ้นมา มันก็ย้อนกลับมาที่ใจ ความสงบอยู่ที่ใจ สติก็อยู่ที่ใจ ความคำริขอบ เพียรชอบ งานชอบ มันอยู่ที่ใจหมด

ถ้ามันอยู่ที่ใจ ถ้ามันย้อนกลับมา แล้วมันกางแผนที่กันออกมา ออกวิเคราะห์วิจัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น มันเป็นสัญญาอารมณ์ทั้งนั้น สิ่งที่เป็นสัญญาอารมณ์ มันเลยเป็นมิจฉาวิมุตติใจ อาจารย์ที่เป็นวิมุตติ ก็สอนลูกศิษย์เป็นมิจฉาวิมุตติ วิมุตติกันหมดเลย วิมุตติกันหมดแล้วไม่ต้องทำอะไรเลย อยู่เฉยๆ ก็เป็นวิมุตติ มันจะเป็นธรรมขึ้นมาใหม่ มันจะเป็นธรรมขึ้นมาไม่ได้หรอก แต่มันเป็นมิจฉาใจ ความเป็นมิจฉามันก็เป็นสถานะแบบนี้

ถ้าเป็นสัจจะความจริงนะ เราจะค้าน ในเมื่อใจเราสงบขึ้นมา แล้วมันเชื่อมไปต่อหน้า อาจารย์บอกเลยว่านี่ละวิมุติ แล้วมันเชื่อมหมดเลย มันออกมา มันเป็นอารมณ์ความรู้สึก แล้วก็มีความลึกลับสงสัย จะเกิดจะตายอะไรก็ไม่รู้ มันจะไม่รู้ได้อย่างไร ถ้าจิตมันเป็นสัมมา มันเป็นความจริงนะ เพราะอะไร เพราะวิปัสสนาขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีฐานของมัน ใครลอกไม่ได้หรอก

ขั้นของความสงบ ก็เป็นความรู้จริงตามความสงบ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจะรู้ว่าจิตมันเป็นสมาธิอย่างนี้ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ แล้วถ้าจิตมันสงบขึ้นมาแล้ว มันก็อยู่ที่นี้สงสัย มีนิมิตบ้าง นิมิตเกิดขึ้นมาแล้วสงสัยไม่สงสัย มันอยู่ที่ความเป็นไป อยู่ที่อำนาจวาสนานะ คูตี เราเกิดกันมานะ สูง ต่ำ คำ ขาว เหมือนกันไหม หน้าตาเหมือนกันไหม มันเหมือนกันไม่ได้หรอก เพราะมันเป็นบุญเป็นกรรมของเรา

จิตมันก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติมันจะมาเหมือนกัน เป็นไปไม่ได้หรอก ต่างคนต่างเป็น ต่างคนต่างไป พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลไม่เหมือนกันสักองค์หนึ่ง พระอรหันต์เหมือนกัน ความเสมอภาคในความบริสุทธิ์เหมือนกันหมดเลย แต่การประพฤติปฏิบัติไม่มีเหมือนกันเลย ถ้าเหมือนกันมันก็ไปเป็นสัญญามานะสิ มันก็เป็นจิตเป็นผลของใจอีกดวงหนึ่งใช่ไหม ใจอีกดวงหนึ่งแม้แต่พิจารณากายมาเหมือนกันก็ไม่เหมือนกัน

ความไม่เหมือนกัน เพราะมันต้องฝึกมา แก่ไขมาจากกิเลสมาจากภายใน ถ้าแก้กิเลสภายใน มันถึงต้องย้อนกลับมา ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราจะเจอครูบาอาจารย์ที่ดี แล้วคำว่าอำนาจวาสนา มันจะฟังสิ่งที่ดี ๆ ใจ สิ่งใดที่ไม่ดี มันขัดกับความรู้สึกเรานะ เพราะอะไร เพราะมันคือการส่งออก เราจะย้อนกลับเข้ามาเพื่อทำลายกิเลสเรานะ เราไม่ได้ศึกษามาเพื่อจะให้กิเลสมันปั่นแต่งออกมา ให้เราออกมา

คูตี เวลาพรหมจรรย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“พรหมจรรย์นี้ปฏิบัติเพื่ออะไร ปฏิบัติเพื่อไปแก้ทวิฐฐิความเห็นของคนอื่นหรือ ปฏิบัติเพื่อให้เขายกย่องหรือ ปฏิบัติทำไม?”

ไม่ใช่ พรหมจรรย์นี้ปฏิบัติเพื่อเรา ปฏิบัติเพื่อข่มจีเกสในหัวใจของเรา ให้มันสิ้นไป ถ้าข่มจีทำลายกิเลสของเราให้สิ้นไป พรหมจรรย์เพื่อนี้ ถ้าพรหมจรรย์เพื่อศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาเพื่อสัตว์โลก เพราะสัตว์โลกคือใจดวงนั้น

ทุกคนมีปากมีท้อง แล้วทุกคนได้กินอาหารเข้าไปในกระเพาะ ทุกคนก็就会有ความอึดหนำตำราญทั้งหมด แต่ถ้าเป็นเรื่องของโลกๆ ส่งออกทั้งหมด จิตมันอยู่ในหัวใจของเรา ทวนกระแสมาอย่างนี้ไง ทวนกระแสกลับไปที่ในหัวใจ ถ้าทวนกระแสกลับมา พุทโธ พุทโธนี้สำคัญมาก เพราะอะไร พุทธานุสติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธานุสติ สติที่จับจากความรู้สึก แล้วมีสติสัมปชัญญะย้อนกลับเข้ามา

มีสติสัมปชัญญะ พุทโธ พุทโธ สงบไม่สงบ ไม่เป็นปัญหา ปัญหาคืออยู่ที่เหตุ ถ้าเราชำนาญในเหตุ คูลิ เวลาเราขับรถไป เราจำเป็นใหม่ที่ต้องถึงเป้าหมาย เราต้องมองถนนให้ใหม่ เราต้องมองว่าเราขับรถไปถูกต้องตามกฎจราจรใหม่ ขับไปจะมีอันตรายใหม่ แล้วถ้ามันขับรถไปรถมันยังวิ่งไปโดยธรรมชาติของรถนั้น โดยที่ไม่มีอุบัติเหตุ รถนั้นเครื่องยนต์กลไกไม่เสียหาย มันต้องถึงเป้าหมายแน่นอนให้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ มันต้องถึงเป้าหมายแน่นอนทั้งนั้นละ จิตสงบได้ ถ้าจิตสงบไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่วางกรรมให้เราก้าวเดินหรือก สัมมาวิมุตติ ฟังสิ ฟังสิ สัมมาวิมุตติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้จริงทำจริง แล้ววางไว้เป็นคคิ เป็นแบบอย่างให้เราเดิน แล้วเรากำหนดพุทโธๆๆ ไป เราจะไม่ถึงเป็นไปได้อย่างไร มันต้องถึงแน่นอน

เพียงแต่มันเป็นมิจจวิมุตติ นู่นก็ไม่จำเป็น นี่ก็ไม่ต้องทำ ทำสภาวะแบบนี้ จะลัดขั้นตอนขับรถอยู่แต่บอกถึงจุดหมายปลายทางแล้ว นั่งอยู่ในรถอยู่ที่นี่ ยังไม่ได้ขับไปไหนเลย ล้อของรถไปอยู่ที่ไหน ล้อของรถขยับหรือยัง สิ่งต่างๆ เราสมบรูณ์ใหม่ มันไม่สมบรูณ์เพราะอะไร มันไม่สมบรูณ์ รถไถ รถเห็นใหม่ คูลิ รถยางระเบิด รถนี้เครื่องยนต์เขาถอดทิ้ง มันไม่มีไ้ รถไม่สมบรูณ์ ในเมื่อรถไม่สมบรูณ์ เครื่องยนต์กลไกขัดข้องไปหมดเลย แล้วมันจะไปถึงปลายทางได้อย่างไร พอบอกว่า “ไปถึงปลายทางไม่ได้” เห็นไหม “ทำไม่ได้”

นี่สิ่งนี้เราไม่มีวาสนา สิ่งนี้กิเลสมันเหยียบย่ำอย่างเนี้ย กิเลสมันทำลายอย่างเนี้ย ทำลายเราเองนะ ถ้ากิเลสไม่ทำลายเรา เราเชื่อมั่นศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัย รื้อสัตว์ฆนสัตว์มามหาศาลเลย แล้วครูบาอาจารย์เราที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์ที่ดี

นะ เราจะต้องเสนอสิทธิ เวลาเราเอาธไปซ่อมที่อยู่ อะไรเสียบ้าง เราจะบอกช่างเขาใหม่ อะไรเสีย
ล่ะ บอกช่างสิ ไฟเสีย น้ำเสีย ต่างๆ อะไรเสีย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติมันขัดข้องอะไร ถ้าขัดข้องก็ย้อนกลับมาแล้ว คุณธรรม
วินัย ข้อวัตรปฏิบัติ ย้อนกลับมาข้อวัตรปฏิบัติ ย้อนกลับเข้ามา เริ่มต้นตั้งแต่จุดจัตวาเห็นใหม่
จุดจัตวาที่มีความบกพร่องอะไร สิ่งต่างๆ อาหารกินอย่างไร อาหารกินเข้าไปแล้วหนักท้อง
เกินไปไหม สัมกับธาตุขันธ์เราไหม แล้วการประพฤติปฏิบัติตรงกับจัตวาไหม ถ้าไม่ตรงกับจัตวา
เรา สิ่งใดที่เราทำแล้วมันขยับเขยื้อน มันเป็นไปนะ

แต่เราทำมันต้องทุ่มเท ความทุ่มเทนะ เราต้องเชื่อมั่น ถ้าเชื่อมั่น “ศรัทธาจริต พุทธจริต”
ศรัทธาจริต มีความเชื่อ พุทธโธฯ คือศรัทธาจริต ถ้ามีศรัทธา มีความเชื่อ มันจะมุ่งมั่น ความมุ่งมั่น
ความจริงจังของเรา จุดยืน ถ้าคนมีจุดยืน มันทำอะไรจะประสบความสำเร็จ คนโลเล คนทำอะไร
ไม่จริงไม่จัง แต่ถ้าเป็นพุทธจริตไม่ใช่โลเล มันสงสัย มันถือคนถือตัว “สิ่งนั้นมันต้องพิสูจน์ๆ
มันไม่เป็นวิทยาศาสตร์”

ใช่ ธรรมะนี่ล่ะวิทยาศาสตร์ทางจิต เป็นวิทยาศาสตร์เลย วิทยาศาสตร์ที่มีการพิสูจน์เลย
แล้วพิสูจน์ได้ด้วย ทำแล้วพิสูจน์ได้เพราะอะไร เพราะเรากำหนดพุทธโธเข้าไป หรือใช้ปัญญา
อบรมสมาธิ ปัญญาที่ใช่ๆ กันอยู่นี้ ที่ว่าเป็นปัญญาวิมุติ มันเป็นมิจฉาวิมุติ เพราะตีความผิด
เพราะคำว่าปัญญาไง เราใช้ปัญญา คือใช้ความคิด นี่คือปัญญา ความคิด ความนึกต่างๆ คือปัญญา
มันคือปัญญาที่กิเลสพาใช้ เพราะมันส่งออก

มันคิดมาจากไหน คนตายคิดได้ใหม่ คนตายคิดไม่ได้หรอก คนตายไม่มีจิตวิญญาณ คน
ตายคิดไม่ได้ แต่เทวดาคิดได้ ผิดคิดได้ คิดได้เพราะอะไร เพราะมีความรู้สึก ความรู้สึกเกิดมาจาก
ความคิด ความคิดเกิดมาจากความรู้สึก ความรู้สึกเกิดขึ้นมาอย่างนี้ มันเป็นความรู้สึกออกมา แล้ว
เวลาคิดออกมา มันคิดออกมาจากไหน

สิ่งที่ความคิดออกมา ถ้ามันเป็นความคิดอย่างนี้ มันย้อนกลับไปใช้ความคิดอย่างนี้ มัน
บอกอย่างนี้เป็นปัญญา มันก็คือปัญญาจากกิเลส ถ้าเป็นมิจฉาวิมุติ มันก็เป็นมิจฉาปฏิบัติ เป็น
มิจฉา พอมิจฉาปฏิบัติ

เครื่องยนต์กลไกโรถนะ รถไปไม่ได้ มันชำรุดทรุดโทรมทั้งนั้นเลย แต่บอกว่ามันเป็นไปได้ แต่ถ้ามันเริ่มต้นซ่อมแซมให้รถเรานั้นคงแข็งแรง สิ่งใดที่มันเสียหาย เราต้องตัดแปลง เราต้องเปลี่ยนเพื่อประกอบให้มันดีขึ้นมาเห็นใหม่ ปัญหาที่เราใคร่ครวญอย่างนี้คือมันกำลังซ่อมรถ ปัญหาที่เราคิด มันเป็นปัญหาอบรมสมาธิ ปัญหาที่คิดๆ นี้แหละ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันเป็นรถยนต์นั้น กิเลสมันทำลายตัวเอง ไม่ใช่ทำลายคนอื่นนะ โกรธเขา เคียดแค้นเขา จงใจทำร้ายเขา คือการทำลายตัวเองทั้งนั้น เพราะเราเกลียดเขา จงใจทำร้ายเขา เราทำหรือยัง ไม่ได้ทำหรือ มันคิดขึ้นมาก่อนนะ มันต้องคิดขึ้นมาก่อน มันต้องพยายามคิดขึ้นมาก่อน หาช่องทางมาก่อน นี่ละมันทำลายเรา

ความคิดทำลายเราทั้งหมด ไม่เห็นทำลายใครเลย ทำลายเราทั้งหมด แต่เพราะมันเป็นเรื่องของโลกๆ เวลามันโมโหโกรธาไปทำลายเขาแล้วติดคุกติดตะราง นั่นเป็นเรื่องของภายนอก เพราะอะไร เพราะมันยังยังไม่ทัน มันทำลายเราก่อนนะ ความคิดที่มันคิดขึ้นมามันทำลายเราทั้งนั้น แล้วเราใช้ความคิดขึ้นมา ใช้ความคิดของเรา ใช้สติปัญญาของเรา แล้วย้อนกลับขึ้นมาเป็นปัญหาอบรมสมาธิ

ถ้าปัญหาอบรมสมาธิ คิดดีคิดชั่ว คิดถูกคิดผิด คิดแล้วเป็นประโยชน์อะไรกับร่างกาย ความคิดมันมีประโยชน์อะไรบ้าง คิดดีขึ้นมาเห็นใหม่ ร่างกายผ่องใส ยิ้มแย้มแจ่มใส คิดชั่ว คิดอาฆาตมาดร้าย ร่างกายทุกขร้อนมาก แล้วเราคิดชั่ว คิดทำร้ายเขา มันก็มีแต่ความอึดอัดแน่นในหัวใจ เวลาคิดดีขึ้นมาที่เนี่ยวิมุติแล้ว มันจะเอาอะไรมาวิมุติ ปัญญาอย่างนี้ เป็นปัญญาวิมุติ มันถึงบอกใจ ถ้าเป็นมิจฉาวิมุติ มันก็เป็นมิจฉาปฏิบัติ มิจฉาทั้งหมดเลย

แต่ถ้ามันเริ่มต้นนะ เรามีครูมีอาจารย์ที่ดี เราประพฤติปฏิบัติที่ดี เห็นใหม่ ปัญญามันจะไล่ต้อนเข้ามาขนาดไหน คุณี คุณว่าเวลามันสงบ มันสงบอย่างไร มันปล่อยอย่างไร ความคิดที่โกรธที่ทำลาย ความคิดที่ฟุ้งซ่าน เวลาปัญญามันไล่ต้อนเข้ามา มันปล่อยอย่างไร ถ้ามันปล่อยอย่างนั้น มันปล่อยแล้วมันปล่อยอะไร มันปล่อยอารมณ์ใช้ไหม นี่ละบ่วง พวงดอกไม้ของมาร รูป รส กลิ่นเสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

แล้วความคิดมันคิดมาจากอะไรละ ไม่ได้คิดมาจาก รูป รส กลิ่น เสียงหรือ ก็ความคิดมาจากการกระทบ ถ้าจิตดวงนี้ไม่กระทบกับอายตนะ ไม่กระทบกับความคิด มันจะคิดมาได้อย่างไร มันคิดมาจากไหน

เห็นไหม เวลาสิ่งต่างๆ เข้ามา รูป รส กลิ่น เสียง เข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย มັນไปรวมกันที่ไหนล่ะ มັນไปรวมที่ใจ แล้วใจเรารับรู้ไปหมดเลย แล้วพอใจรับรู้หมดเลย เวลาส่งออกมา มันคิดออกมา มันเป็นบ่วงของมารใหม่ มันเป็นพวงดอกไม้แห่งมารใหม่ มันเป็นช่องทางของกิเลสที่ออกหากินใหม่

มันเป็นช่องทางกิเลสที่ออกหากิน แล้วเราก็อ่าสิ่งนี้เป็นปัญญา ปัญญามันใคร่ครวญออกมาแล้ว มันก็ปล่อย มันก็เป็นวิมุตติแล้ว วิมุตติอย่างนี้นะหรือ วิมุตติแบบห้วนคอ มันยังไม่เป็นสมาธิเลย

ถ้าเป็นสมาธินะ มันไล่ก้อนเข้ามา ปัญญามันเห็นโทษของความคิด มันเห็นโทษต่างๆ มันจะเท่าทัน มันจะหยุดของมัน หยุดของมัน พอมันจะคิดนี้เรารู้ทันแล้ว ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ

พอกัลยาณปุณฺณมันจะเห็นโทษ เห็นโทษของรูป รส กลิ่น เสียง เพราะอย่างนี้มันเป็นอุปาทาน สิ่งที่เคยกิน เคยทำ เคยประพฤติปฏิบัติอยู่ ต้องทำอย่างนี้ ถ้าไม่ทำอย่างนี้ผิดหมด แล้วเราพยายามฝืนมัน ฝืนให้เห็นว่า สิ่งที่ทำๆ อยู่นี้มันทำจากอะไร มันทำจากความยึดมั่นถือมั่นของเรา เราฝืนกับมัน นี่ละจุดคงวัตร สิ่งที่เคยกิน เคยใช้สอยอยู่ สิ่งอย่างนี้มันทำให้เราภาวนาไม่ได้ เวลาภาวนาเราก็นั่งหลับโง่งง สิ่งต่างๆ เราก็อ่อนมัน เราก็ตัดทอนมัน เราตัดทอนสิ่งนี้ขึ้นมา เพราะมีปัญญาแล้ว

พอมีปัญญา มันเห็นสภาวะ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เวลาสติปัญญามันเห็นโทษขึ้นมา มันก็ตัด พอตัดขึ้นมา ก็เป็นกัลยาณปุณฺณ ถ้ากัลยาณปุณฺณ มันจะคุมความคิดตัวเองได้สะดวกคล่องแคล่วมากเลย ถ้ามันคุมความคิดของตัวเองสะดวกคล่องแคล่วมาก สิ่งนี้มันจะไปไหน มันก็ย้อนกลับเข้ามาข้างในสิ ถ้าย้อนกลับเข้ามาข้างใน สิ่งนี้มันเริ่มเป็นสัมมาปฏิบัติ

ถ้าเป็นสัมมาปฏิบัติ ปฏิบัติไปมันจะเห็นเลย เห็นนะ ทั้งรู้ทั้งเห็น ได้แต่ฟังเข้ามา ได้แต่ประพฤติปฏิบัติมา แล้วประพฤติปฏิบัติไป แบบว้าวใส่แวนเลย เห็นไหม กิณฺพางก็ว่าเป็นหญ้า หญ้าเขียวๆ เอาแวนสีเขียวใส่ให้ เห็นฟางข้าวก็ว่าเป็นหญ้า เห็นเป็นสีเขียวไป กิเลสมันก็เป็นอย่างนั้น แล้วในการประพฤติปฏิบัติมันก็ปฏิบัติอย่างนั้น แล้วมันจะเข้ามาถึงการชำระกิเลสได้อย่างไร เพราะเอากิเลสปฏิบัติไป เอากิเลสออกมาสวมเขาใจ แล้วออกไปประพฤติโดยกิเลสไป มันก็เป็นมิจฉาไปหมดเลย

มีฉาปฏิบัตินะ มันทำให้เราแน่นซ้า ถ้าทำให้เราแน่นซ้าด้วย แล้วกิเลสมันจะขัดแย้งในใจ ถ้ายังมีกิเลสอยู่ในหัวใจมันจะขัดแย้งกับเราเอง ไม่ได้ปฏิบัติมันก็ขัดแย้งอยู่แล้ว แล้วยังมีกิเลสด้วยนะ เวลาปฏิบัติไป คูสิ คูเทวทัตสิ มักใหญ่ใฝ่สูง อยากจะปกครองสงฆ์ ทั้งๆ ที่ไม่รู้อะไรเลย เพราะถ้ารู้ ในการปกครองสงฆ์ ในการเป็นครูบาอาจารย์เขา ถ้ามีภูมิ เราจะแก้ไขได้ เวลาลูกศิษย์ ลูกหาเข้ามา เวลาประพาศปฏิบัติเข้ามา มันติดตรงไหน

เริ่มต้นตั้งแต่เข้ามา เราเริ่มต้นตั้งแต่ออกรถ รถมันจะซ้ารถอย่างไร แล้วออกไปบนถนน กฏจรรยาเขาห้ามเข้าเลนผิด แล้วมันจะอย่างไร แล้วเราจะเลี้ยว เราควรจะเข้าเลนไหนก่อน ถ้าเราจะเลี้ยวขวา เราต้องชิดขวาก่อนไหม เราต้องชิดซ้ายไหม ถ้าไม่รู้อะไรเลย กฏจรรยาที่ไม่รู้ รถก็ไม่รู้ เครื่องจะพังจะเพ็งก็ไม่รู้ แต่จะปกครองสงฆ์

นี่ละ เวลาประพาศปฏิบัติไป เป็นอย่างนี้จริงๆ เป็นอย่างนี้จริงๆ เพราะมันจะเป็นขั้นเป็นตอนของมัน จิตมันจะละเอียดลึกซึ้ง จากหยาบๆ เราก็ประพาศกันอย่างหยาบๆ หยาบๆ นะ แค่ว่าความสงบของใจ มันก็หยาบๆ ขณะหยาบๆ ถ้าจิตมันสงบเข้ามานะ ชั้นของสมาธิใจ ชั้นของพื้นฐานใจ ถ้าเป็นสัมมามันจะมีความสุข แล้วมันจะทำให้เรามั่นคงในชีวิต ชีวิตของเราที่เราไม่มั่นคงกัน ชีวิตของเราโลเลกันอยู่ เพราะเราไม่ได้สัมผัสจุดยืนของใจ

ถ้าเราได้สัมผัสจุดยืนของใจนะ ใจของเรามีคุณค่ามาก จิตนี้สงบนะ มันซื้อขายแลกเปลี่ยนด้วยข้าวของ เงินทอง ยศศักดิ์ ไม่ได้เลย จะมียศถาบรรดาศักดิ์ มีข้าวของเงินทองขนาดไหน มันก็ทำให้จิตของเราสงบไม่ได้ แต่ถ้าเราประพาศปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ จิตของเราสงบขึ้นมาได้ ด้วยการตั้งสติ ด้วยการนั่งสมาธิ ด้วยการกำหนดพุทโธ ด้วยการกำหนดปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งนี้มันคืออะไรละ มันคือหัวใจใจใหม่หัวใจของเรามัน ได้รับสัมผัส ได้รับความสะดวกอย่างนี้

แล้วสมบัติของโลกมันก็เป็นอย่างนั้น สมบัติของโลก เห็นใหม่ เราต้องแสวงหา เราต้องมีบุญกุศล แสวงหามาด้วยสัมมาอาชีพะ อันนั้นมันก็เป็นอำนาจวาสนา ไอ้ที่มันได้มาขนาดไหน มันก็เป็นคุณสมบัติของเราขนาดนั้น แต่จิตที่มีความสงบอย่างนี้ สิ่งนี้มันเป็นสากล สากคเพราะอะไร สากคเพราะจิตนี้มันเกิดมันตาย เวลามันเกิดมันตายในวิภวภูเต เทวคา อินทร์ พรหม รู้เหมือนกันหมด วนในวิภวภูเต เพราะจิตมันเกิดมันตายในวิภวภูเต เป็นสากล เห็นใหม่ เป็นสากล

คูสิ เทวคา อินทร์ พรหม ที่มาพึ่งเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พึ่งเทศน์ของครูบาอาจารย์เราก็ออย่างนี้ แล้วที่นี้ปัจจุบันนี้ มันเข้าไปถึงตัวของจิตนี้ มันเป็นความสุขอันแท้จริง

ความสุขอันแท้จริงคือมันปล่อยวางเรื่องของโลกๆ หมดเลย ในตัวมันเอง ทั้งๆ ที่เราอยู่กับโลกนะ แค่จิตนี้เป็นสมาธิ เราอยู่กับโลก เราพ้นจากโลกไปหรือยัง ยังไม่ได้พ้นจากโลกเลย เราก็อยู่กับโลกเขา แต่เราก็มีจุดยืน เราไม่ตื่นไปตามกระแส

ถ้ามีอำนาจวาสนา แล้วเราประพฤติปฏิบัติของเรา มันจะย้อนกลับเข้ามาเป็นวิปัสสนา ถ้าจิตมันวิปัสสนาอย่างนี้ สัมมาปฏิบัติเกิดตรงนี้ ถ้าไม่เป็นวิปัสสนา ปัญญาที่เกิด ที่ว่าเราใช้ปัญญากันแล้ว พอคิดจบกันรอบหนึ่ง ก็ว่าเป็นโสดาบัน สกิทาคา อนาคาของเขา มันเป็นมิจฉาวิมุติทั้งนั้น มิจฉาวิมุติ มันจะต้องล้มลุกคลุกคลาน มิจฉาวิมุติ มันต้องเสื่อม มิจฉาวิมุติ จะทำให้เราทุกข์ยากไปข้างหน้า

คูสิ เราใช้สอยสิ้นเปลืองไป เราใช้จิตของเราสิ้นเปลือง เราทำความสงบของใจ เราใช้มันสิ้นเปลืองไป เหมือนกับเราเลย ตั้งแต่เป็นหนุ่มเป็นสาวไม่ทำมาหากิน ไว้อายุมากก่อน แก่เฒ่าแล้วค่อยทำมาหากิน จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน จิตมันมีสัมมาสมาธิของมัน มันควรจะมีฝืนขึ้นมา มันควรวิปัสสนาขึ้นมา

พอบอกว่าสิ่งนี้เป็นวิมุติแล้ว มันก็ปล่อยเนื้อปล่อยตัว จนเสื่อม จนทุกข์ยาก แล้วจะย้อนกลับมาปฏิบัติ มันทันไหมล่ะ มันไม่ทันด้วย แล้วกำลังใจก็หมดด้วย น้อยเนื้อต่ำใจด้วย ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติชนะ แล้วออกนอกกลุ่มนอกรทาง จะคอยคอกอยู่อย่างนั้น

ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ “อานนทํ บอกเขานะ ให้ปฏิบัติบูชาเถิด” แล้วเราปฏิบัติบูชาปฏิบัติอย่างนี้ แล้วเราออกนอกกลุ่มนอกรทาง มันเป็นบุญกุศลไหมล่ะ เวลาปฏิบัติบูชา ถ้ามันเป็นกิเลสออกไปนะ มันก็สะสมมาให้ภพชาติสิ้นเข้า เวลาประพฤติปฏิบัติ ตัดรอนภพชาติให้สิ้นเข้า ของที่มันมีมากที่สุดได้ตัดรอนกันไป เป็นอำนาจวาสนาไปข้างหน้า

คูสิเวลาจุฬารัตนเห็นไหม พี่ชายเป็นพระอรหันต์ พี่ชายไปเอาจุฬารัตนมาบวช เวลาบวชแล้วบอกให้ท่องคาถาบทหนึ่งก็ท่องไม่ได้ จนพี่ชายให้จุฬารัตนไปสีก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารอเลย เพราะมีอำนาจวาสนา คูสิ คุณเมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ

ขนาดพี่ยังเอนอองไม่ได้เลย แล้วปล่อยไปตามบุญตามกรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปดักรอ “จะไปไหนจุฬารัตน” “จะไปสีก” “เพราะอะไร” “เพราะพี่ชายให้ไปสีก”

“แล้วเธอบวชเพื่อใคร” “บวชเพื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” “ไม่ต้องไปสึกนะ มาปฏิบัติมา” ให้ลูบผ้าขาว ผ้านี้ขาวนอ ขาวนอ ขาวนอ

พอขาวนอ ขาวนอ สิ่งที่ว่าเวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว พระมีความแปลกใจว่าทำไมแค่ลูบผ้าขาว คนที่ว่าท่องสิ่งใดอะไรก็ได้เลย ลูบผ้าขาว แล้วมือเรา เหงื่อมันออก ความสกปรก ทำไมมันเห็นผ้าขาว มันสะท้อนหัวใจจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา จนมีฤทธิ์มีเดชด้วย ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เป็นเรื่องของอดีตชาติ สิ่งที่เกิดตายๆ จิตนี้มันเกิดตาย อดีตชาติเคยเป็นกษัตริย์ออกตรวจพล เวลาออกตรวจพล ฝุ่นละอองมันขึ้นไป เอาผ้าเช็ดหน้า แล้วเห็นผ้าเช็ดหน้าสกปรก มันฝังใจ สิ่งนี้ฝังใจ สิ่งนี้ฝังใจ สิ่งนี้ปลุกฝัง บุญกุศลที่ว่าสร้างบุญ มันฝังลงที่นี้ ประพฤติปฏิบัติมันก็ฝังลงที่นี้ ให้มันปฏิบัติขึ้นมา

คนจะมีเขาวัวปัญญา คนจะฉลาด ก็ให้ทำสมาธิ ให้ปฏิบัติ คนอยากจะมั่งมีศรีสุข ให้สละทานขึ้นมา เราจะได้สิ่งตอบสนองกลับมา คนที่มีอายุยืนให้ถือศีล ให้อภัยต่อสัตว์ ผลตอบสนองอย่างนี้ รวมลงแล้วมันก็อยู่ที่ปฏิบัติ รวมลงแล้วถ้าเราไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ มันจะทำให้ใจเราเป็นสัมมาวิมุตติไม่ได้

ถ้าเป็นสัมมาวิมุตติ วิปัสสนากาย วิปัสสนาซ้อนไปซ้อนมา ใคร่ครวญไป มันจะเบิกกว้างออกไปเรื่อยๆ อุปาทานของเรามันยึดที่ไหน เวลาวิปัสสนาไปแต่ละชั้นแต่ละตอน มันจะกว้างออกไปๆ ทำลายความยึดมั่นถือมั่น ทำลายสิ่งเกาะเกี่ยว คุณิ คุณอย่างพวกสิ่งต่างๆ ที่เขามีดินเหนียวดินต่างๆ มันจะมีเกาะเกี่ยวอยู่ตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกันจิตมันเกาะตลอดเวลา อุปาทานมันยึดหมด

ทั้งๆ ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ไม่ใช่เรา เป็นแค่ธาตุ ๔ ชั้น ๕” มันก็พูดกันแต่ปากไป แต่หัวใจมันติดข้องใจ ถ้าหัวใจไม่ติดข้อง มันต้องไม่มีความทุกข์สิ ถ้าหัวใจไม่ติดข้อง สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก คุณิ จุดไฟ ดับไฟ มันเป็นทุกข์กับใคร จุดไฟให้ความสว่าง แล้วไฟดับไปเราทุกข์ไหม ถ้าเราไม่ให้ความสว่างกับมัน นี่ก็เหมือนกันธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันเป็นอย่างนี้ มันก็เหมือนไฟ มันติดอยู่นี้ก็ติดอยู่ เวลามันดับก็ดับไป ไร่ร่างกาย ธาตุ ๔ ทั้งนั้น ชั้น ๕ ชั้นคือความทุกข์เป็นภาราวเว ปัญจักขันธา มันเป็นสิ่งที่ว่าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มันเป็นชั้นอย่างนี้ คุณิชนชาติใด สื่อสารภาษาใด มันก็ได้ภาษานั้น ในโลกนี้มีที่ร้อยก็พันภาษา

นี่ก็เหมือนกัน การสื่อภาษานั้นมันก็ออกมาจากสัญญา ออกมาจากสังขาร มีปรุงมีแต่ง เวลาเรามีข้อมูลของเราแล้วเราจะพูดภาษาอะไร มันก็ออกมาจากข้อมูลของจิต ออกมาจากสภาวะแบบนั้น สิ่งนี้มันสื่อภาษากัน นี่ละธาตุ ๔ ชั้น ๕ แล้วชั้น ๕ มันอยู่อย่างนี้ ถ้ามันชำระกิเลสออกไปแล้ว กิเลสมันหมดสิ้นออกไปจากใจแล้ว สิ่งนี้มันเป็น ภาราหเว ปัญจัก ขันธา มันเป็นภาระ มันเป็นสิ่งที่แบกรับ เพราะยังดำรงชีวิตอยู่ เพราะยังต้องดำรงชีวิตนี้ไป ดำรงชีวิตจนถึงที่สุด

แต่ถ้ามันเป็นกิเลสละ กิเลสทุกข์ยากมาก ไม่เป็นภาระหรือก ใพนี้ก็เสาะแสวงหาเป็นทุกข์เป็นร้อนกับมันนะ ไปแบกไฟไว้ ไปแบกทุกอย่างไว้เลย ต้องแบกมันไว้เลย เป็นของเราๆ ร่างกายก็เหมือนกัน เพราะกิเลสมันไปยึดมันถือมัน ถ้าเราวิปัสสนาไป ถ้าจิตมันสงบ เวลาวิปัสสนาออกไป แยกแยะออกไปๆ แล้วแต่มันจะเป็นนะ มันเป็นปัจจุบันธรรม ถ้ามันเคยเป็นอย่างนี้ มันเคยพุดอง มันเคยแยกเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ มันจะแยกออกไปอย่างนี้ แล้วถ้าเราต้องการให้เป็นอย่างนั้นอีก ไม่เป็นหรือก ไม่เป็น

อาหารที่เราเคยกินแล้ว กินมือสองมือสาม มันจะอร่อยเหมือนมือแรกไหมละ อาหารที่เรา กินเป็นปกติ เราเดินทางไปเจอที่ไหน เราก็กินอาหารที่นั่น นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่ออกมา วิปัสสนาไป มันจะเป็นปัจจุบันธรรม ถ้าจิตมันสงบเข้ามานะ น้อมได้ น้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม แล้วแยกแยะออกไป ด้วยมรรคญาณ ด้วยอัสวกขญาณ คือ การชำระกิเลสขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไซ้ใหม่ แต่มีมันบอกด้วยมรรคญาณ มรรคญาณของเราเห็นใหม่

เริ่มต้นด้วยการแยกแยะออกเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ถ้าเกิดความสมบูรณ์ของจิต ถ้าจิตมัน มีพื้นฐานของสมาธิ ถ้ามันไม่มีพื้นฐานของสมาธิ มันเป็นสังขาร สังขาร คือ ความคิด ความปรุง ความแต่งโดยกิเลส ถ้ามันเป็นสมาธิขึ้นมารองรับ เห็นใหม่ สมาธินี้มันแยกให้กิเลสมันสงบตัวลง มันเป็นธรรมชาติ เป็นธรรมที่เกิดขึ้นมาเป็นปัจจุบันธรรม เวลาวิปัสสนาไป มันจะเริ่มเห็นสัจจะ ความจริง มันจะเริ่มปล่อยวาง มันก็ว่าง พอปล่อยวางได้หมด มันก็ว่างหมด ว่างเพราะอะไร ว่างเพราะสัจธรรม ธรรมมันเกิด

ธรรมมันเกิด หมายถึงว่า มันเห็นสภาวะอย่างนั้น แล้วมันกลับไปสู่สภาวะความเป็นไป ของเดิมของเขา มันก็ว่างหมดสิ ของที่มีอยู่ เหมือนก้อนหินถืออยู่ แล้วก้อนหินหายไปกับมือ จะ ตื่นตื่นใหม่ ความยึดมั่นถือมั่นของเราเหมือนก้อนหินอยู่ในมือเรา แล้ววิปัสสนาไป มันละลาย

มันคือสู่สภาพเดิมของเขา มันว่างหมด ก้อนหินในมือเราไม่มี แล้วมือทำอะไรอยู่ ว่างๆ เห็นไหม
ความเป็นไป ถ้าวิปัสสนาไปจะเห็นสภาวะแบบนั้น บ่อยครั้งเข้าๆ ว่างทีหนึ่งก็ตื่นตื่นทีหนึ่ง
ตื่นตื่นทีหนึ่งมันก็ฝังใจทีหนึ่ง ใจมันก็เริ่มเห็นจริง เห็นจริง เห็นจริงไป

ความจริง การวิปัสสนาไปถึงที่สุด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันต้องขาดออก
จากกัน ขาดออกจากกันนะ ถ้าไม่ขาดออกจากกันแล้วมันเป็นมิจฉาวิมุตติ มันเป็นตทั้งคปทาน
มันเป็นความปทานชั่วคราว แต่ถ้าเป็นสัมมาวิมุตติ มันเริ่มจะขาดออกไป สังโยชน์จะขาดออกไป
ถ้ากายนี้ไม่ใช่เรา เรานี้ไม่ใช่กายเห็นไหม ความเห็นตามสัจจะความจริง กายนี้ไม่ใช่เราหรือ
ไม่ใช่จริงๆ แต่ถ้ามันเป็นมิจฉาวิมุตติ ไม่ใช่เราหรือ แต่จิตได้สำนึกมันบอกใช่ เพราะมันเห็น
ด้วยความเห็นจากการส่งออก เห็นจากขั้น เห็นจากสังขาร กิเลสมันมีช่อง มีเล่ห์เหลี่ยมอยู่ในใจ
ของเรา

แต่ถ้าเราวิปัสสนาไปบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้าๆ เห็นไหม ทั้งเล่ห์ทั้งเหลี่ยม ทั้งต่างๆ ที่
กิเลสมันฝังอยู่ในใจ มันจะโดนกระชากออกมาทำลายตลอด ทำลายความยึดมั่นของใจ มันทำลาย
ออกไปตลอด สิ่งที่โดนทำลายบ่อยครั้งเข้า มันก็ปล่อยเห็นไหม ทำลายหนหนึ่ง มันก็ปล่อยหน
หนึ่ง ความเห็นของจิต ความเห็นของปัญญา มันจะกว้างออกไปเรื่อยๆ บุคเบิกออกไปเรื่อยๆ
อุปาทานในใจมันทำลายออกไป

สิ่งนี้โดนทำลายมันบุคเบิกออกไปอย่างนี้ มันจะทำความสะอาดของใจ มันจะทำลาย
ความเล่ห์เหลี่ยมของจิตนั้น มันทำลายเล่ห์เหลี่ยมของอวิชชานั้น ถ้าอวิชชานั้น ความอุปาทานยึด
มั่นถือมั่นของใจ พอมันโดนธรรม มันสุธรรมไม่ได้นะ มันสุธรรมไม่ได้ กิเลสนี้กลัวอย่างเดียว
กลัวธรรม กลัวความจริง กลัวคนจริง กลัวผู้ปฏิบัติจริง กลัวสัมมาสมาธิ กลัวสัมมาวิมุตติ กลัว
สัมมาปฏิบัติ กลัวสัมมา กลัวความถูกต้อง กลัวความดีทั้งนั้น

คนมันมีเล่ห์เหลี่ยม มันมีเลศมีนัยของมัน มันซ่อนลได้ทั้งนั้นละ เราไปซ่อนลกับมัน เรา
ไปเอาสิ่งต่างๆ เป็นความซ่อนลของมัน มันก็เข้ากับมันสิ เอากิเลสไปปฏิบัติ เอากิเลสออกหน้า
เวลาปฏิบัติก็ไปปฏิบัติโดยกิเลส เวลาปัญญามันเกิด มันเกิดโดยกิเลสเห็นไหม ปัญญาจดจำมา
ปัญญาที่จดจำมันไม่เป็นความจริงของเราหรือ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ประเสริฐเลอเลิศขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้กับเราแล้ว แต่เราไป
ปฏิบัติขึ้นมา มันก็เป็นความจริงที่เกิดมาจากใจของเรา ถ้ามันเกิดจากใจของเรานะวิปัสสนาไป

มันบุกเบิกไปเรื่อยถึงที่สุด มันจะต้องเป็นสมุจเฉตพหวน พหวนที่ไม่มีการคืนกลับได้ มัน
เป็นอรูปธรรม เห็นไหม สัจจะความจริงเป็นอย่างนี้ สิ่งที่เป็นนามธรรมที่ว่าจับต้องไม่ได้

“ว่างๆ ว่างๆ” ว่างๆ อย่างนั้น ว่างด้วยความสงบเย็นอย่างนั้น มันเป็นมิจฉาวิมุตติ

ถ้าว่างโดยสัมมาวิมุตติ เวลามันขาดออกไป อะไรมันขาดออกไป ลักกายทิฏฐิความเห็น
ผิด ความเห็นผิดโดนทำลายจากจิตหมดเลย มันจะไม่เห็นผิดอีกเลย มันจะเห็นถูก ภายไม่ใช่เรา
เราไม่ใช่กาย ถ้ากายไม่ใช่เรา เวลากายเราเป็นบาดแผล กายมันกระทบมันจะเจ็บไหม เจ็บ เจ็บมัน
ก็ส่วนเจ็บดี ความเจ็บของร่างกายที่มันกระทบกระเทือน มันเป็นความเจ็บเพราะมันมีชีวิต มันมี
ความรู้สึก แต่มันไม่มีความหลง

แต่ถ้ามันไม่ใช่ซะ มันมีความหลงนะ เจ็บไหม เจ็บด้วย โอดโอยด้วย แล้วอาลัยอาวรณ ทำ
ให้หัวใจทุกขร้อนไปหมดเลย แต่ถ้ามันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นอุบัติเหตุ มันมีความ
ปรารถนาขึ้นมา มันก็เป็นเรื่องของกาย หัวใจมันไม่ไปเดือดร้อน ไม่ไปแบกหาม ไม่ไปทุกขยาก
กับเขา เพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรมชาติของเขาอย่างนั้น เห็นไหม จิตมันไม่ไปแบกหาม กาย
ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย แต่อยู่ด้วยกัน กายไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่กาย อยู่ด้วยกันอย่างนี้ แล้วยัง
ดำรงชีวิตอย่างนี้ต่อไป

ดำรงชีวิตนี้เพื่ออะไร ก็เพื่อเข้ามาทำลายให้เป็นสัมมาวิมุตติ ให้มันถึงที่สุด เพราะว่าสิ่ง
ต่างๆ ที่วิปัสสนาแล้ว มันเป็นเรื่องของการเริ่มต้น สิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติยากมากตรงนี้ ตรงนี้
ยากมาก เพราะอะไร เพราะการทำงานของเรที่ไม่เคยทำ จากสมมุติล้วนๆ ร้อยเปอร์เซ็นต์เลยแล้ว
เข้าถึงธรรม เข้าถึงสัมมาปฏิบัติ เข้าถึงวิมุตติ โดยเห็นกายไม่ใช่เรา สิ่งที่กายไม่ใช่เรา มันก็ไม่เกิด
วิจิจจลา ไม่เกิดสัลลพตปรามาส การกระทำของเรา มันจะทำด้วยความจริงจัง

คูสิ มือสกปรก จะทำอะไรต้องล้างมือก่อน เพราะมือมีเชื้อโรค ทำอะไรก็สกปรกไปหมด
เลย แต่ถ้าเราทำขึ้นมาจนมือสะอาด เราจะทำอะไร มันก็เต็มไม้เต็มมือไม่ใช่ไหม จิตก็เหมือนกัน ใน
เมื่อประพฤติปฏิบัติมาจนมันเป็นสัมมาวิมุตติ มันเห็นสัจจะความจริง มันละสังโยชน์นี้ได้แล้ว ๓
ตัว จิตนี้มีสมาธิเป็นพื้นฐานเลย อรูปธรรม อฐานะ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑ
ัญญะรู้แล้วหนอ” มันย้อนกลับไปอีกไม่ได้

สิ่งที่ย้อนกลับอีกไม่ได้เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักษุ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศน์ไปแล้วจักรนี้เคลื่อนกลับมาไม่ได้สิ ไม่ได้เพราะอะไร เพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นกิเลส ด้วยอัสวัภยญาณ จิตเป็นสัมมาวิมุตติแล้ว มันอฐานะที่จะเป็นอนิจจังอีก ที่จะ สัพเพ ธัมมา อนัตตา อีก มันเป็นไปไม่ได้ สัพเพ ธัมมา อนัตตา สภาวะธรรมที่สร้างขึ้นมานั้นสร้างโดยสัมมาปฏิบัติ

ขณะที่เป็นสัพเพ ธัมมา อนัตตา สัมมาปฏิบัติ ปฏิบัติขึ้นมาๆ เพื่อให้เป็นสัจจะความจริง ให้เป็นอกุปปรกรรม ให้เป็นอฐานะที่ไม่เสื่อมสภาพ ถ้าเป็นอฐานะขึ้นมา มันเป็นใจแท้ๆ มันเป็นธรรมแท้ๆ จากใจดวงนั้น ถ้าใจเดิมแท้ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” สิ่งที่พระอัญญาโกณฑัญญะรู้ธรรมขึ้นมา เทศนาว่าการต่อไป สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งนี้เป็นธรรมดา ความเจ็บความปวดต่างๆ นี้มันเป็นธรรมดา

แต่ที่เราปฏิบัติกัน เวทนาเกิดก็เจ็บปวดโอดโอยกันอยู่นี้ ที่นั่งกันไม่ได้ มันไม่ธรรมดา เพราะเราไปแบกหามมัน เราไปยึดมัน เราไปเคียดร้อนแทนมัน เราต้องการนั่งแล้วจะไม่ให้มีความรู้สึกอะไรเลย นั่งแล้วว่างหมดเลย มันคาดมันหมายไปกันหมดเห็นใหม่ แล้วเวลามันเกิดขึ้นมาก็สู้มันไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นสติสัมปชัญญะ เวทนาสักแต่ว่าเวทนา ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ ชั้น ๕ เห็นใหม่ เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนามันมีเพราะอะไร มีเพราะไอ้คนโง่ มีเพราะไอ้จิตโง่ จิตโง่ไปยึดมัน

ถ้าจิตมันฉลาดนะ เวทนาจึงสักแต่ว่าเวทนาสิ เพราะนี่คือการนั่ง มันก็มีเวทนาเป็นธรรมดา เพราะสิ่งนี้เป็นธรรมดา จะหลอกเราไม่ได้ แต่เพราะเรามีกิเลสเห็นใหม่ มันไม่หลอกเราหรอก มันข่มขี้เราเลย ต้องเปลี่ยนแปลง ต้องลูกนั่ง เห็นใหม่ มันเป็นสัญชาตญาณนะ เราเกิดมาโดยสัญชาตญาณ สิ่งต่างๆ มันเป็นทุกข์มาตลอด แต่โดยสัญชาตญาณเราเคลื่อนไหวตลอด มันบังไว้ตลอดนะ นอนมากก็เมื่อย นั่งมากก็ไม่ไหว พลิกไปพลิกมา มันเป็นสัญชาตญาณ จนเราไม่เห็นอะไรเลย เราถึงไม่รู้อะไรเลย เราปล่อยไปตามกระแสจนหมดเลย

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะย้อนกลับมาให้เราต่อสู้อ้อ ถ้าเราต่อสู้อ้อถึงที่สุดแล้วนะ เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนาหรอก ถ้ามันมีเวทนาเพราะมันโง่ ถ้าไม่มีเวทนาแล้วเราปวดทำไม อ้าว..มันปวด มันก็เป็นเรื่องธรรมดาของธาตุชั้น ๕ เพราะจิตมันรู้แล้ว ถ้าจิตมันรู้แล้วนะ มันปล่อย

หมคนั้นวางไว้อย่างนั้น เวทนาก็คือเวทนา เจ็บก็คือเจ็บ แต่ไม่ไปรับรู้มัน มันวางไว้ตามเป็นจริง
อย่างนั้น

ถ้าวางตามเป็นจริง เวลามันฉลาดขึ้นมา มันเปลี่ยนคนโง่เป็นคนฉลาดขึ้นมา มันเปลี่ยน
ขึ้นมาได้อย่างไร แล้วมันไม่เศร้าสร้อยเหงาหงอยนะ มันไม่คอดกหรือ แต่ที่เราคอดก เพราะเรา
ไม่รู้สัจจะความจริง ประพฤติปฏิบัติ ปัญญาอย่างนี้เป็นปัญญาวิมุตติ ไม่ใช่ปัญญาคิดแบบเฉยๆ
หรือ ไม่ใช่ปัญญาโลกีย์ปัญญาหรือ ปัญญาอย่างนี้เป็นปัญญาอย่างที่มีวิปัสสนาขึ้นมา ปัญญา
อย่างนี้มันเกิดขึ้นจากใจดวงนั้นจริงๆ นะ ถ้าใจดวงนั้นยังไม่เกิดขึ้น ยังไม่เข้าใจ ฟังอย่างไรก็ไม่
เข้าใจ

ในภาคปฏิบัติของเรา ฟังธรรมสำคัญที่สุด เพราะอะไร เพราะจิตมันหมุนไปตาม พอจิต
มันฟังไปตาม มันหมุนไปตาม ถ้าสิ่งใดมันเป็นประโยชน์กับมัน มันจะมีช่อง ของจิตนี้ออกไป คู
ลี อย่างเราทำงานอยู่ ถ้ามันไม่สมควร มันไม่เป็นประโยชน์กับเรา แล้วถ้ามีใครมาแนะนำว่าทำ
อย่างนั้น มันจะเกิดประโยชน์อย่างนี้ มันจะมีแนวคิด มันจะมีทางออกไป ฟังธรรมเป็นประโยชน์
อย่างนี้

เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมะ เทวดา อินทร์ พรหม สำเร็จเป็น
หมื่นเป็นแสน นี่ใจจิตหาทางออกทั้งนั้น จิตมีความทุกข์ทั้งนั้น จิตมีความกังวล ทั้งนั้น จิตมีความ
อยากออกจากทุกข์ทั้งนั้น แต่มันไปไม่ได้ มันไม่มีใครเปิดช่องทางให้ การฟังธรรมเป็นโอกาสดี
อย่างยิ่ง ที่หาฟังได้ยาก ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราฟังธรรมมันจะย้อนกลับมา มันจะเป็น
โอกาสของเราขึ้นมา

ถ้ามีโอกาสขึ้นมา เราพยายามตั้งต้น ตั้งสติตลอด ถ้ามั่นใจตลอด นี่ก็อะไร นี่ก็อะไร
สิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นประโยชน์กับเราจริงหรือเปล่า ถ้าเป็นประโยชน์กับเราจริงๆ นี่เห็นไหม
เริ่มต้นขึ้นแรก ชั้นที่ประพฤติปฏิบัติต่างๆ ทุกข์ยาก พอมันเข้าทำงานได้จนสมจุดไหนนะ
กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย สัจจะความจริงอันนี้ แล้วพยายามย้อนกลับขึ้นไป ถ้าพิจารณากาย สิ่ง
ต่างๆ ให้คืนสู่สภาพเดิมของเขา ดิน น้ำ ลม ไฟ แยกออก คืนสู่ธรรมชาติ

มันแปลก ทั้งๆ ที่มีชีวิตนะ มันเป็นสภาวะธรรมจากจิตที่มันสงบ มันเห็นจากภายใน เห็น
จากตาของใจ ถ้าเห็นจากตาของตาเนื้อ เห็นจากสัญญา ตาเนื้อนะ ตาเนื้อคือเราเห็นอย่างโลกๆ
แต่ถ้าเป็นสัญญา เป็นความคิด มันก็เห็นจากขั้นเห็นไหม ธาตุขั้น เห็นจากขั้น ขั้นนี้คือ

สัญญา แต่ขณะที่เป็นสมาธิขึ้นมา มันเป็นสากลขึ้นมา มันจะเห็นจากจิต ถ้าเห็นจากจิตมันก็แก้ที่จิต พอแก้ที่จิต อาการที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงจิต

ถ้าสะท้อนถึงจิต เห็นไหม สะท้อนถึงจิต จิตมันก็เริ่มโคจรธรรมะเข้าไปปรุกราน เข้าไปต่อสู้อย่างไร เข้าไปทำลาย ทำลายจิตนี้ พยายามให้กลิ่นออกมาจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เห็นไหม นิโรธ-นิโรธะ เขาบอกว่า “นิโรธจะเกิดได้เพราะนิโรธสมบัติ” สมบัติอย่างนั้นมันเป็นการชุกไว้ได้พรมไป มันเกิดนิโรธไม่ได้ เกิดเป็นนิโรธความรู้อันแจ่มแจ้งไม่ได้ มันเป็นนิโรธะ คือความดับของเขาที่เขาว่ากันเอง

แต่นิโรธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นิโรธในอริยสัจสำคัญกว่ามากเลย เพราะมันรู้จริงเห็นจริง มันปล่อยวางจริง จับด้วยอะไร จับด้วยมรรค มรรคญาณเห็นไหม มรรคมาจากไหน มรรคมาจากไหน มรรคมาจากใจ มรรคมาจากความรู้สึกจากภายใน มรรคย้อนกลับมาทำลายมัน เพราะมันปล่อยวางบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า เพราะสิ่งที่เราสมุจเฉทปหานมาตั้งแต่กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย มันเป็นเรื่องประสพการณ์ มันเป็นการสอนใจ ใจคนทำงานเป็น

คู่มือ เวลาทำงานทางโลก ต้องฝึกงาน ต้องทดสอบงาน ทดสอบแล้วเขาจะรับหรือไม่รับ อีกต่างหาก นี่เหมือนกัน ทำงาน ทำงาน จนทำงานเป็น เขาจะทดสอบ เขาจะรับไม่รับไม่เกี่ยวเลย นั่นเรื่องของโลกๆ

ใจดวงนี้มันเป็นขึ้นมา คำว่าอภิปุทธธรรม ฟังสิคำว่าฐานะที่มันจะเสื่อมสภาพ ธรรมที่ว่าความเป็นจริงอยู่กับใจดวงนี้ แล้วมันเริ่มมันมีสิ่งนี้เป็นบาทเป็นฐานอยู่แล้ว แล้วเราวิปัสสนาบ่อยครั้งเข้าๆ จนถึงที่สุดแล้ว กายกับจิตแยกออกจากกันเป็นธรรมชาติ โลกนี้ราบเป็นหน้ากลองเลย กายกับจิต จิตกับกายนี้แยกออกจากกัน เห็นไหม เกิดจากอะไร เกิดจากวิปัสสนาจากภายใน เกิดจากการกระทำของเรา เกิดจากการซ้ำแล้วซ้ำอีก การตรวจสอบอีก ยิ่งซ้ำขนาดไหน มันยิ่งกว้างยิ่งขวาง ยิ่งลึกยิ่งซึ่งเข้าไปบ่อยครั้งๆ เข้า การทำบ่อยๆ ครั้งเข้า ถึงมันจะลึกซึ่งขนาดไหนมันปล่อยหมด ถึงที่สุดมันขาด กามราคะปฏิฆะอ่อนลงเห็นไหม วางขนาดไหนก็ยกขึ้นไป แล้วยกขึ้นไปๆ ถ้าวิปัสสนากายมันจะเห็นอสุภะ อสุภะเพราะอะไร เพราะมันจะเยี่ยมไปหมด สิ่งต่างๆ มันจะเยี่ยม สภาวะธรรมตามความจริงนะ

เรื่องของความจริงทางโลกเขา คู่มือความสวยความงาม ทุกคนชอบความสวยความงามทั้งนั้น สิ่งที่สวยงามใครก็ชอบ ไม่ยอมแก่ไม่ยอมชราภาพเลย อยากอยู่คงทนอย่างนี้ตลอดไป แต่

ถ้าเป็นอสุภะเป็นความจริง ความจริงนั้นมันเห็นสัจจะความจริง มันไม่มีกาลเวลา มันเป็นปัจจุบัน
 ธรรม ปัจจุบันธรรมมันจะแปรสภาพเดิวนั้น มันเห็นในสิ่งนั้น มันจะเข้มข้นขนาดไหน มันฝึก
 บ่อยครั้งเข้า มันจะสะท้อนหัวใจ เพราะกามมันอยู่ที่จิต สิ่งต่างๆ เกิดจากความรู้สึกทั้งนั้น เกิด
 จากหัวใจทั้งนั้น

แล้วมันย้อนกลับไปทีนั้น แล้วไปทำลายบ่อยครั้งเข้า มันชำนาญบ่อยครั้งเข้า แต่รุนแรง
 มาก กามราคะนี่รุนแรงมากเพราะอะไร กามโสมพะ คนที่เกิดที่ตาย คนที่รบราฆ่าฟันกันอยู่ เรื่องนี้
 เรื่องสำคัญที่ทำให้เวียนเกิดเวียนตาย ถ้าสัมมา วิมุตติสุข สัมมาวิมุตติ แล้วมันจะมีความสุขได้
 อย่างไร มีความสุขเพราะมันอิมเต็มของมัน มันไม่มีสิ่งใดฝังในหัวใจของมัน แต่เพราะมีสิ่งนี้ฝัง
 อยู่ในหัวใจของมัน เรียกร่องปรารถนา ลึกซึ้ง ซ่อนเงื่อนอยู่ในใจทั้งหมดเลย เวลามันวิปัสสนาไป
 บ่อยครั้งเข้าๆ มันก็กรีนมาที่ใจ กรีนระเบิดที่ใจนะ ทำลายกามราคะ

พอออกมา รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เห็นไหม ชั้น ๕ อันละเอียด ชั้น ๕ ของ
 วิปัสสนาในจิต มันปล่อยวาง ปล่อยวาง ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ขึ้นไป มันพัฒนาการของมัน เศษส่วน
 สิ่งพิเศษส่วนเข้าไปถึงที่สุด ว่างหมด สิ่งต่างๆ เห็นหมดเลย เรามีความกระทบเราจะเห็นหมด สิ่ง
 ต่างๆ เรารู้ว่าว่าง สิ่งต่างๆ ว่างเห็นไหม อากาศว่าง เย็นสบายดี รู้หมดเลย แต่ตัวมันเองไม่รู้เรื่อง
 อะไรหรอก

นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันปล่อยถึงที่สุดแล้ว ตัวมันเอง ตัววิชา ตัวจิตแท้ๆ คุณิเรกเกิดมา
 หัวใจอยู่ในร่างกายของเรา มันมีธาตุ ๔ ชั้น ๕ สัมผัสกัน แล้วถึงที่สุดแล้วมันไม่มีร่างกาย คนไม่
 มีร่างกายก็ผิณะสิ ผิมันอยู่ที่กายทิพย์ มันถึงไม่มีร่างกาย นี่เหมือนกันเวลาวิปัสสนาไปแล้วธาตุ ๔
 ชั้น ๕ โคนทำลายหมด แล้วมันไปอยู่ไหน ว่างเข้ามาหมดเห็นไหม นี่ละมิจฉาวิมุตติ ถ้ามิจฉา
 วิมุตติแล้วมันจะติดไปเรื่อยๆ

ถึงที่สุดแล้วจับตรงนี้ได้ ถ้าอรหัตตมรรค เข้าไปจับความว่าง จับอวิชา จิตเดิมแท้ที่ส่อง
 ใส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส ถ้าจิตเดิมแท้ที่ส่องใส เวลาจิตสงบเข้ามามันสว่าง ว่างขนาด
 ไหน มันส่องใส ส่องใสที่ส่องใสของสมาธินะ แต่ไอ้ที่มันส่องใสด้วยมรรคญาณ ส่องใสด้วยการ
 วิปัสสนา ส่องใสโดยขั้นของพระอนาคา พระอนาคาทำลายออกมาหมดแล้ว มันจึงส่องใสจาก
 ข้างบน แล้วย้อนกลับนะ ถ้าไม่ย้อนกลับมันจับไม่ได้

เห็นไหม การประพฤติปฏิบัติตั้งแต่ขั้นแรกนี้ยากมาก เพราะไม่เคยทำเลย แต่พอเรา วิปัสสนาเข้าไปจนมันเป็นขั้น ระหว่างขั้นหยาบ ขั้นละเอียด เข้าเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เหมือนสืบทอดกันเข้าไป เวลามันขาดหมด ไม่มีการสืบทอด จิตไม่สืบทอด พอมันปล่อยวางไปหมด มันทำลายเข้ามาหมดแล้ว เหลือแต่ตัวมันเอง สิ่งที่เป็นตัวมันเอง นี้อรหัตตมรรคเข้าไปจับตรงนี้ จับที่ความว่าง จับความว่างอันนี้ได้ แล้วใช้ปัญญาอีกไม่ได้ด้วย ถ้าใช้ปัญญามันเป็นขั้น มันเป็น สิ่งจากภายนอก

แต่ถ้าตัวมันเอง เห็นไหม สิ่งกระทบมันต้องมีชั่วบวกชั่วลบ มันกระทบกันมันถึงมี พลังงานขึ้นมา แต่ตัวนี้มันเป็นตัวมันเองอย่างเดียว มันเป็นสิ่งที่ว่าสืบทอด มันเป็นสารตั้งต้น มัน เป็นตัวถิ่นกำเนิดของจิต จิตกำเนิดตรงนี้ เป็นภวาสวะ สิ่งที่เป็นภวาสวะ ต้องย้อนกลับเข้าไปที่นี้ เห็นไหม ถ้าทำลายตรงนี้ได้ จับตรงนี้ได้ แล้วทำลายอย่างไร ทำลายโดยปัญญาอย่างหยายนี่ทำ ไม่ได้นะ

คูสิ เวลาโลกียปัญญา เห็นไหม ที่ว่ามิฉณาวิมุตติ ปัญญาที่ใคร่ครวญอย่างนี้ปัญญาช่อมรดก ปัญญา ยังไม่ได้ก้าวเดิน ปัญญาที่ยังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเลย ประพฤติปฏิบัติเข้าไปเป็นขั้นเป็น ตอนเข้าไปทำลายกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป ถึงที่สุดแล้ว ไปถึงตัวมัน มันจะเป็นปัญญาอย่างไร ปัญญาอย่างนี้เห็นไหม นี้ละอัสวัคขญาณ “บุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุฎุปปาตญาณ อัสวัคข ญาณ” อวิชชา มารเอย เธอเกิดจากความคำริขของเรา แล้วนี่มันเป็นตัวมารนะ

แล้วตัวมารมันอยู่ที่ไหน ตัวมารมันอยู่ที่ใจเรา ตัวมารมันอยู่ที่กลางหัวอก ตัวมารตัว ปฏิสนธิจิต วิญญาณในปฏิสนธิจิตกับวิญญาณในขั้น ๕ มันต่างกัน วิญญาณสืบทอดเห็นไหม วิญญาณอยู่ข้างนอกนี่คือวิญญาณรับรู้ สัญญาข้อมูลคือวิญญาณรับรู้ อวิชชามันละเอียดอ่อนกว่านี้ มากมายมหาศาลนัก แล้วมันถึงไปทำลายที่ตัวมันเองเห็นไหม นี้ละทำลายอวิชชา ถ้าทำลาย อวิชชา นี้ละปฏิสนธิจิต

ถ้าเห็นเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา จาก ๗ ชาติ จาก ๓ ชาติ จากชาติเดียว กับที่ทำลายไม่ให้เห็น เกิดเลยนี้ทำอย่างไร ถ้ามันทำลายถึงตรงนี้ ทำลายถึงอวิชชาเห็นไหม ตัวทำลายอย่างนี้นี่พลิกคว่ำ ปัญญาอย่างนี้เป็นปัญญาญาณ ปัญญาอันละเอียดอ่อนมาก ตั้งแต่สติ ปัญญา มหาสติมหาปัญญา แล้วปัญญาโดยอัตโนมัติที่เข้าไปทำลาย

อัตโนมัตติเกิดมาได้เองหรือ เกิดมาเองไม่ได้ อัตโนมัตติเกิดมาจากการสะสม การวิปัสสนา การสร้างสมของเราขึ้นมา ย้อนกลับเข้าไปถึงตัวจิต แล้วทำลายตรงนี้สิ้น นี่ละสัมมาปฏิบัติ สัมมาวิมุตติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาด้วยสัมมาวิมุตตินะ แล้ววางธรรมไว้ให้เราก้าวเดิน มีธรรมและวินัยเป็นคติ เป็นตัวอย่างของเรา แล้วเราปฏิบัติกันโดยมิจฉา

มันจะไม่ผิดพลาดเป็นไปไม่ได้ คนประพฤติปฏิบัติมันอาจผิดพลาดบ้าง ถูกบ้าง คนปฏิบัติแล้วถูกๆ ไปตลอด มันก็ไม่มี แต่ถ้าปฏิบัติผิดปฏิบัติถูก ครูบาอาจารย์มีเห็นใหม่ เราควรจะไปใคร่ครวญ เราอย่าให้ชีวิตของเราเสียเปล่า อุตส่าห์ประพฤติปฏิบัติกันนะ อุตส่าห์ลงทุนลงแรงนะ ชีวิตนี้เกิดมาตายเปล่า

โลกเขาจะเจริญขนาดไหน เศรษฐี มหาเศรษฐีโลก เห็นใหม่ เขาเปลี่ยนใหม่ทุกปี เปลี่ยนไปอย่างนั้น อย่างนี้เป็นเรื่องของสมมุติ นะ แล้วค่าเงินของแต่ละประเทศ ประเทศใดประเทศหนึ่งถ้ามันหมดค่านะ หมดเนื้อหมดตัวนะ แล้วเราเห็นโลกเป็นอย่างนี้แล้ว มันยังน่าตื่นตื่นอยู่อีกไหม แล้วความรู้สึกของเราเกิดตายๆ มันน่ารู้สึกอยู่ไหม แล้วเรามีอำนาจวาสนา คนที่สนใจในการปฏิบัติ คนที่สนใจในเรื่องของชีวิต คนที่พยายามเข้ามาหาการรักษาโรค รักษากิเลส สิ่งนี้เงินซื้อไม่ได้

เงินซื้อความคิดคนไม่ได้ เงินซื้ออำนาจวาสนาคนไม่ได้ แล้วเราเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา เราเป็นคนที่มีความคิด แล้วเราเป็นคนที่ยพยายามจะประพฤติปฏิบัติ อันนี้ละคือ วาสนา อันนี้เงินซื้อไม่ได้ แล้วถ้าเงินซื้อไม่ได้ เรามีอยู่ในหัวใจของเราแล้ว มันมีคุณค่ามหาศาลนะ คุณค่าของใจ คุณค่าของน้ำใจ คุณค่าของการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นภาษาโลก ขอมเจ็บขอมทนเห็นใหม่ นั่งเนี่ยเจ็บปวดโอยเจ็บเนี่ย คุณค่าอย่างนี้ คุณค่าเอาชนะตนนะ คุณค่าเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา อันนี้ประเสริฐที่สุด เอวัง